Canadian Israelite
The first and only Jewish Weekly in the entire Dominion of Canada
Office: 823 Main St. St.-John 1454

דער קענעדער איד

Der Canader Yid
דאס ערשטע און איינציגע וואכענבלאט אין וויניפעג און אין גאנץ קענעדע
אפיס 823 מיין סט. סט.-דזשאן 1454

Vol. II. No. 47. Winnipeg, Friday, November 24th, 1911. | Price Two Cents | וויניפעג, פרייטאג, ג׳ כסלו תרע״ב. לויף נומער 62.

מאניטאבא ווערט דריי פאך פערגרעסערט.

לעצטע וואך איז די פראווינץ מאני-טאבא פערגרעסערט געווארען פון 73,732 אויף 229,926 סקווער מייל, מאניטאבא וועט יעצט איינשליסען אין זיך כמעט די גאנצע פראווינץ קעוואנטין און וועט זיך ציהען ביז האדסאן ביי. דאס איז בעשטימט געווארען היינטיגע וואך אין פארלאמענט אין אטאווא, דער קאמפף פון דער פראווינץ מאני-טאבא אז זי זאל זיך אויסגלייכען מיט אלע איבעריגע פראווינצען ווערט שוין נעפיהרט זייט 40 יאהר כמעט פון 1870 טען יאהר ווען מאניטאבא איז געווארען א פראווינץ. פאר וואס מען האט אין יאהר 1870 געמאכט פון מאניטאבא אזא קליינע פראווינץ איז נאך ביז היינט ניט בעוואוסט. מען ווייס אבער אז פון דאן אן האט זיך די פראווינץ כסדר גע-טרייעלט, ביז ענדליך דער קאמפף איז געקריינט געווארען מיט אן ערפאלג. זי וועט נאך אליץ זיין קלענער אין שטח ווי אלבערטא אדער סעסקעטשעוואן, אבער מיט א גאנץ קליינעם אונטער-שיעד.

דער שטח פון די קענעדער פראווינ-צען איז ווי פאלגט; קוויבעק פערמאגט 351,873 סקווער מייל; אנטעריא פער-מאגט 260,862; בריטיש קאלאמביא 372,630; אלבערטא 253,540; סעס-קעטשעוואן 250,560; מאניטאבא פרי-הער 73,732 און יעצט 229,926 סקווער מייל. די גאר קליינע פראווינצען זיינען נאווא סקאטשיא, ניו בראנזוויק, פרינס עדווארד איילענד. מיט דער פערגרע-סערונג פון פראווינץ מאניטאבא וועט זיך אויך מוזען בייטען איהר פאליטישע לאגע אין דער פעדעראלער רעגירונג, און וועט האבען מעהר איינפלוס.

מר. ח. זאלצמאן אלס סקוהל טראסטי פון דער נארטה ענד.

מר. ח. זאלצמאן, וועלכער איז גוט בעוואוסט אין דער היגער ראדיקאלער קאלאניע ווערט ארויסגעשטעלט פון דער סאציאל דעמאקראטישער פארטיי אלס סקוהל טראסטי אין דער נארד ענד.

מר. זאלצמאן האט גוטע געלעגענ-הייטען צו ערוועהלט ווערען פאר דיזען אמט דען ער איז גוט בעקאנט אויך צווישען די אנדערע פאראיינערס, ווי גאליציאנער, פאלאקען, דייטשען א. ז. וו. און וואס ער נויטיגט זיך יא איז די סימפאטיע פון די היגע אידען. די אי-דען ווידער, גלויבען מיר, וועלען אלע זיך בעמיהען אז מר. זאלצמאן זאל ער-וועהלט ווערען, ניט קוקענדיג דערויף וואס פיעלע אידען צונעהען זיך מיט איהם אין די אנשויאונגען און מיינונ-גען. זאלצמאן איז א סאציאליסט אבער אן ערנסטער אין זיינע איבערצייגונגען און מיר דארפען צו אן ערענטליכער געגנער אימער טאלעראנט זיין.

זאלצמאן איז א יונגער און פעהיגער מאן און וועט אהן צווייפעל פיעלעס אויפטהאן פאר דער נארד ענד אלס סקוהל טראסטי, ווי עס וועט זיין צו זעהען פון זיין ערקלעהרונג וואס ער וועט פערעפענטליכען אין נעקסטען נו-מער „קענעדער איד“.

און אז מיר נויטיגען זיך אן אן איי-גענעם פארשטעהער אין דער סקוהל באארד איז נענוג פאר יעדען אידען אי-בערצולעזען דאס קורצע בריוועל פון אונזער קאלגאריער קארעספאנדענט מר. קופער (4טע פיידזש), וואו ער בע-שרייבט ווי די גלחים האבען בעשלאסען צו פאדערען פון דער קענעדער רעגיע-רונג זי זאל איינפיהרען א לאו דאס יעדער קינד צו וואס פאר א רעליגיאן ער זאל ניט בעלאנגען, זאל מוזען לער-נען די קריסטליכע רעליגאן. מיר זיינען מעהר ווי זיכער אז מר. זאלצמאן, אלס אידישער פארשטעהער, וועט קעמפפען געגען דעם פינסטערען פאנאטיזם פון די גלחים און זייער חברותא.

און אויב נור דערפאר אליין איז שוין גענוג אז די נארד ענדער בעפעלקערונג וואס איז, מעג זיין, געגען זאלצמאן׳ס איינשויאונגען, דארף יעצט אנווענדען אלע מעגליכקייטען און זעהען אז ער זאל מיט א גרויסער מאיאריטעט ער-וועהלט ווערען אלס סקוהל טראסטי.

עס זיינען אפילו פאראן אזש צוויי דאקטוירים וואס לויפען געגען איהם, אבער מען דארף ניט פערגעסען אז אויך מר. זאלצמאן איז ערשטענס אינם לעצ-טען יאהר אין אוניווערזיטעט אלס סי-וויל אינזשעניר און איז אפשר מעהר בעקאנט מיט עדיוקיישאן פאר קינדער ווי א „דאקטאר“. און צווייטענס איז ער אהן צווייפעל מעהר בעקאנט אין דער נארד ענד און האט גרעסערע שאנסען ערוועהלט צו ווערען.

די ערשטע זיצונגען אין קענעדער פארלאמענט

זעהר היטציגע דעבאטען זיינען פאר-געקומען דיזע וואך אין פארלאמענט אין אטאווא, צווישען דער אפאזיציאן און דער נייער רעגירונג. די הויפט אטאקע האט אנגעפיהרט סיר ווילפריד לאריער אין בעצוג דער נייווי, אז קע-נעדא זאל האבען איינענעם פלאט. דערוויל האט ער גלענצענד אטאקירט די פעראייניגונג צווישען די נאציאנא-ליסטען און די ענגלישע אימפעריאליס-טען, און ער האט אויך בעריהרט די פראגע פון רעסיפראסי, זאגענדיג דער-ביי „אז זי איז נאך ניט טויט“ און אז מיר שטעהען נאך ניט ווייט פון א 21 טען סעפטעמבער, דער ענטפער פון פרעמיער באָרדען איז געווען אז די פראגע וועגען דער נייווי וועט מוזען איבערגעגעבען ווערען צו א רעפערענ-דום צו אלע בירגער פון קענעדא אדער עס וועט מוזען זיין א דזשענעראל עלעקשאן, „ווייל מיר קענען אליין ניט בעשטימען אזא וויכטיגע פראגע, און מיר טארען זיך ניט איילען מיט איהר, מיר דארפען געהען פאמעליך און גוט אכטונג געבען“. סיר לאריער האט אויך שארף אטאקירט די קענעדער טראסטס וועלכע האבען מיט זייער גאנצער מאכט בעוויזענט דאס פאלק מיט דער רעסיפ-ראסיטי פראגע.

דיזע וואך איז אויך אריינגעטראגען געווארען דריי בילס פון דעפוטאט לאנ-קאסטער. דער ערשטער ביל לויטעט „אז יעדער מאן און פרוי וואס האבען געהייראט ציוויל, מוזען געזעצליך אנ-ערקענט ווערען פון יעדען רעליגיעזען פארשטעהער אדער קאורט, ניט ווי ביז יעצט ווען א קאטאליקין האט געהיי-ראט מיט א פראטעסטאנט אין קאורט פלעגט דער קאטאלישער גלח זיי ער-קלעהרען אלס אונגעזעצליך פערהייראט ווייל נאך דער קאטאלישער קירכע טאר א קאטאליק ניט נעהמען קיין פראטעס-טאנטין, אבער יעצט, אויב דער ביל וועט דורכגעהן, וועט די קירכע מוזען אנערקענען ציווילע הייראטס.

דער צווייטער ביל איז וועגען עלעק-שאנס, אז יעדער איינער האט נאר א רעכט צו שטימען אין זיין פלאץ וואו ער וואהנט און האט מעהר ניט ווי איין שטימע. ביז יעצט איז געווען איינגע-פיהרט אז איינער וואס האט געהאט ריעל עסטייט אין פערשידענע פלעצער האט איבעראל געהאט א וואוט.

דער דריטער ביל איז וועגען די רייל-ראוד קאמפאניעס אז זיי זאלען בע-צאהלען פאר ריילראוד קראסינגס.

ביי נאכטיגע קארס.

דער קאמפף פון די בירגער פון וויני-פעג אז די קאר קאמפאניע זאל לאזען לויפען א גאנצע נאכט די קארס, ניט ווי איצט וואס די קארס געהען נור ביז 2 אוהר ביי נאכט, וועט האבען ערפאלג. די קאר קאמפאניע האט בעשלאסען נאכצוגעבען און אויף אזא אופן וועט מען שוין זיך מעגען פערשפעטיגען א ביסעל, אבער טאקע נור אין שטאדט, אבער ניט אין די געגענדען ארום וויניפעג.

קאנגרעס פון שטאדט רעגירונגען

אין ברענדאן, מאניטאבא, איז דיזע וואך אבגעהאלטען געווארען א קאנ-ווענשאן פון אלע מיוניסיפאלע רעגיע-רונגען פון גאנץ קענעדא. זעהר פיעל וויכטיגע פראגען זיינען בעהאנדעלט געווארען, צווישען וועלכע די הויפט פראגע איז געווען: ווי צו שאפען גוטע ראודס פאר גאנץ קענעדא. וויכטיגע בעשליסע זיינען אנגענומען געווארען אויף דער קאנווענשאן.

ווילפריד לאריער 70 יאהר אלט.

דיזע וואך האט סיר ווילפריד לאר-יער געפייערט זיין 70 יעהריגען יובילע-אום. ער האט געקראגען זעהר פיעל גראטולאציאנס טעלעגראמען פון דער גאנצער וועלט. עס זיינען אויך געווען אנגעקומען טעלעגראמעס פון פרעזי-דענט פאליער פון פראנקרייך, פון פרע-זידענט טאפט און פון קינג דזשארדזש פון ענגלאנד.

סארא בערנארד האט חתונה

סאראה בערנארד די וועלט בעריהמ-טע אידישע אקטריסע האט חתונה די צייטען פאר א בעלגישען ארטיסט וואס איז אין גאנצען אלט 26 יאהר. סאראה בערנארד איז שוין 67 יאהר אלט און האט שוין פערהייראטהע איניקלעך.

כינעזער בעגעהט זעלבסטמארד.

הערענדיג די נאכריכט אז זיינע פריינד אין סין נינג, כינא, זיינען יעצט אין דער רעוואלוציאן דער׳הרג׳ט גע-ווארען האט אין טשעטהעם אנטעריא דער כינעזישער לאנדרי מאן סעם לי זיך אויפגעהאנגען, מען האט איהם אבער בעצייטענס אבגעשניטען פון שטריק.

רעגירונגס אויסגאבען.

זינט דער פארלאמענט האט זיך צו-נעמאכט ביז יעצט ווען ער האט זיך געעפענט האט די רעגירונג געספענדעט 1,250,239 דאלאר. צווישען די אויס-געגעבענע געלדער איז שוין אריינגערע-כענט די 35 טויזענד דאלאר וואס האט געקאסט מקבל פנים זיין דעם נייעם גאווערנאר דזשענעראל.

די רעוואלוציאן אין כינא

ווי די לעצטע קייבעלס מעלדען האט מען געמאכט א פערזוך צו דער׳הרג׳ע-נען דעם יעצטיגען פרעמיער פון כינא יואן שי קא, וועלכער האט זיך אונטער-גענומען צו ראטעווען דעם טראהן. דערווייל האבען פיעלע פראווינצען זיך שוין איינגעארדענט רעפובליקאנישע רעגירונגען. די אייראפעאישע מעכטע האבען, אונטער דעם אויסרייד, אז זייערע אונטערטהאנען שטעהען אין גע-פאהר, אנגעהויבען שיקען מיליטער קיין כינא. און מערקווירדיג, גראדע אין דער צייט האט אנגעהויבען אנקו-מען נאכריכטען אז מיסיאנערען זיינען דער׳הרג׳עט געווארען, אום צו האבען א רעכטפערטיגונג פאר זייערע מיליטע-רישע עקספעדיציעס נאך כינא.

ליבעראלע פארטיי צושפאלטען.

נעכטען האבען די ליבעראלען פון אנטעריא ערקלעהרט אין פארלאמענט אלס ענטפער צו דער טראהן רעדע אז זיי געבען אויף די „טויטע“ רעסיפראסי-טי אישוי, דאגעגען האבען די וועס-טערן ליבעראלען ערקלעהרט אז זיי וועלען קעמפפען פאר רעסיפראסיטי, דערוויל זיינען די ליבעראלע רייהען צו-שפאלטען געווארען.

א שיף אין סכנה.

די שיף „פרינץ יאאכים“ פון דער האמבורג אמעריקאנער ליניע, וואס איז געגאנגען נאך סענטראל אמעריקא האט זיך ניט ווייט פון סאמאני אינזלען זיך אנגעשלאגען אן א שטיין און איז יעצט אין סכנה מיט איהרע 87 פאסאזשירען אויב מען וועט אין גיכען ניט קומען איהר צו הילף, פארלויפיג זיינען, לויט די לעצטע נאכריכטען, זיבען שיפען ארויסגעפאהרען צו רעטען די פאסא-זשירען, צווישען וועלכע עס געפינט זיך אויך וויליאם דזשענינגס ברייען מיט זיין פאמיליע.

נייע ריילראוד ליניעס

דער אייזענבאהן מיניסטער האט ארויסגעגעבען ערלויבנישען פאר מעהר ווי צוואנציג נייע ריילראוד ליניעס אין דער וועסט. דיזע אלע נייע ליניעס וועלען געבויעט ווערען פון דער סי פי אר, גרענד טראנק און סי ען אר. זעהר פיעל נייע לאנד וועט א דאנק די נייע ליניעס געעפענט ווערען פאר נייע סעטלערס.

ווער עס איז הונגעריג
געהט אוועק זאט פון
וואַרשויער רעסטאַראַנט
55 מארטהא סטריט
פהאן מיין 8451 ד. ליוויי, פראפ.

„בצלאל“ אויסשטעלונג אין וויניפעג.

א גרויסער און פראכטפאלער סטאק מיט פערשידענע ארטיקלען איז היינ-טיגע וואך אנגעקומען צו די היגע „בני ציון“ פון דער קונסט שוהלע „בצלאל“ פון ירושלים און אין גיכען וועט פער-אנשטאלטעט ווערען די אויסשטעלונג.

מען דענקט אז די אויסשטעלונג זאל זיך אנפאנגען אום חנוכה.

נעקסטע וואך וועלען מיר געבען א גרויסען ארטיקעל וועגען „בצלאל“ פון אונזער נייען מיטארבייטער, דער גוט בעקאנטער פועל ציון דר. א. ז. ברו-כאוויטש, וואס וועט בעקאנען די לע-זער פון „קענעדער איד“ מיט דער אר-בייט פון „בצלאל“.

א פייער אויף א שיף.

דער סטימער „לוסיטאניא“ פון דער קאנארד ליין, פערלאזענדיג ליווערפול נאך נויארק האט ביים ארויספאהרען זיך אנגעצונדען. דאס פייער איז אבער מיט דער הילף פון פייער לייטע און די פאסאזשירען איינגעלאשען געווארען, ניט שאדענדיג קיינעם.

סיגנעל טעקס פאר לעטברידזש.

דער שטאדט קאנסול פון לעטברידזש האט איינשטימיג בעשלאסען צו איינ-פיהרען סיגנעל טעקס פאר דעם נעק-סטען יאהר.

קיין אורזאכע

איהר האט ניט קיין אורזאכע ווארום איהר זאלט ניט נוצען מר. נ. סעגאל׳ס ברויט. דאס איז די איינציגע אידישע בעקעריי וואו אלעס ווערט געמאכט אויף דעם ריינסטען אופן פון דעם בעס-טען מעהל, אין יעדער צייט קענט איהר אליין אריינקומען און זעהען ווי מר. סעגאל גיט זיך די מיה אז דאס ריינקייט ביים באקען זאל אבגעהיט ווערען און דאס מעהל וואס ער קויפט זאל זיין פון דאס בעסטע און שעהנסטע פרישע און גוט נעפאקענע חלות אדער ברויט קריגט איהר צו יעדער צייט. פראבירט איינמאל און איהר וועט בליי-בען א שטענדיגער קונה ביי

N. SEGAL
510 Selkirk Ave.

„מירעלע אפרת“ אין קווינס האל.

די פארשטעלונג פון „מירעלע אפרת“ אין קווינס טהעאטער מיט דער מאדאם שעהנגאלד אין דער הויפט ראלע איז געווען א גרויסער סוקסעס. דאס טהעא-טער איז געווען פול געפאקט. נאכ׳ן דריטען אקט האט מר. טרילער איינער פון די מענעדזשערס בעדאנקט דעם פובליקום פאר זייער פאטראנייזען דאס טהעאטער צו זייער אונטערנעהמונג.

נעקסטע וואך וועלען מיר געבען א רעצענזיע ווי די פיעסא איז געשפּילט געווארען.

חזן מייזעל דאווענט היינט

פארינען מיטוואך אבענד איז רעוו. חזן ישעיהו מייזעל אנגעקומען קיין ווי-ניפעג און היינט און מארגען פריה וועט ער דאווענען אין מיניוקס האל. עס איז צו האפען דאס ער וועט אויך דא אין וויניפעג, ווי אין אנדערע שטעדט וואו-הין ער קומט, מאכען א פוראר מיט זיין דאווענען.

„פון מיין רייזע אין דער וועסט“.

אוים מאנגעל אין פלאץ האבען מיר היינטיגע וואך פערפעהלט צו געבען דאס ווייטערע קאפיטעל פון דער סעריע „פון מיין רייזע אין דער וועסט“. פון נעקסטע וואך אן וועט זיך אנפאנגען די בעשרייבונג פון קאלגארי און אנדערע.

5,000 דאל. גע׳גנב׳עט.

א פעקעלע מיט 5 טויזענד דאלאר איז נעכטען ארויסגע׳גנב׳עט געווארען פון דעם סייף אין דעם אפיס פון דער סי ען אר. דעם גנב האט מען ביז יעצט נאך ניט געפונען.

נייער טרייעל פאר גאמפערס׳ען

דער סופרים קאורט פון קאלומביא דיסטריקט האט געארדערט א נייעם טרייעל פאר די אפיסערס פון די אמעריקאן פעדערײשאן אף לייבאר סעמועל גאמפערס, פריינק מאריסאן און דזשאהן מיטשעל. ווי בעוואוסט איז די קייס געגען די אמעריקאן פעדעריי-שאן אף לייבאר מיט די בוק און סטאוו קאמפאני שוין איין מאל דיסמיסט גע-ווארען. יעדער איז דערום איבערראשט וואס מען האט ווידער אמאל אבגע-פרישט דעם טרייעל. עס קען זעהר מעגליך זיין דאס יעצט זאלען זיי פער-משפ׳ט ווערען, פאר קאנטעמפט אף קאורט. די ידיעה אז דער משפט וועט נאכאמאל פארקומען האט אלעמען איבערראשט.

העכער א ביליאן דאלאר אין די וויניפעג בענק

דיזע וואך האבען די בענק אונטער-געפיהרט דעם באלאנס פון היינטיגס יאהר, און די סומע אויף וועלכע די בענק אין וויניפעג האבען היינטיגס יאהר געמאכט געשעפטען בעטרעפט 1,002,607,637 [איבער א ביליאן דאלאר].

חושך אין פארלאמענט.

נעכטען אבענד האלטענדיג א זיצונג אין פארלאמענט אין אטאווא, און דע-באטירענדיג וועגען דער נייווי, איז פלוצלינג אין מיטען רעדען פינסטער גע-ווארען, און די זיצונג האט געמוזט אונטערבראכען ווערען.

בוקארעסטער עלילת דם געפלאצט.

פון רומעניען ווערט געמעלדעט אז די בוקארעסטער אידען זיינען ניצול געווארען פון א בלוט בלבול וואס איז געמאכט געווארען אויף דעם אידישען גביר פינקעלשטיין.

די געשיכטע פון דעם עלילת דם איז ווי פאלגט: צוויי רומענישע אדוואקא-טען האבען ערמארדעט א קריסטליך קינד און האבען געווארפען די שולד אויף פינקעלשטיין. זיי האבען נאכדעם געזוכט צו ערפרעסען געלד פון דעם איד. דער בלבול האט אבער געפלאצט און די ריכטיגע שולדיגע זיינען יעצט אונטער ארעסט.

60 טויזענד דאלאר פאר מעקנא-מארא טרייעל

ביי א זיצונג פון דער אמעריקאן פע-דערײשאן אין אטלאנטא דזשארדזשיא, איז נעכטען בעשלאסען געווארען אוועק צוגעבען איין וואך ווידזשעס פון אלע אפיסערס פאר דעם מעקנאמארא טריי-על ווי מר. סעמיועל גאמפערס האט ערקלעהרט וועט די סומע בעטרעפען 60 טויזענד דאלאר. די וואך פאנגט זיך אן פון ערשטען נעקסטען מאנאט.

ALLOWAY & CHAMPION, BANKERS & BROKERS

אויב איהר דענקט אהיים צו פאהרען!

עס מאכט ניט אויס מיט וועלכער שיף, מיר קענען אייך צופרידענ-שטעלען. מיר זענען אגענטען פאר די גרעסטע און בעסטע שנעלשיף קאמפאניעס. אונזערע אידישע בעאמטע שטעלען זיך גערן צו אייער דינסט און וועלען אייך געבען אלע אויסקינפטע וועגען אייער רייזע.

מיר האלטען שטענדיג אין אונזערע קאסע איין גרויסע סומע רוסס׳שע, עסטרייכישע און פרעמדע געלדער וועלכע מיר פערקויפען צו די מעסיגסטע פרייזען. מיר שיקען געלד שנעל און זיכער איבער דער גאנצער וועלט.

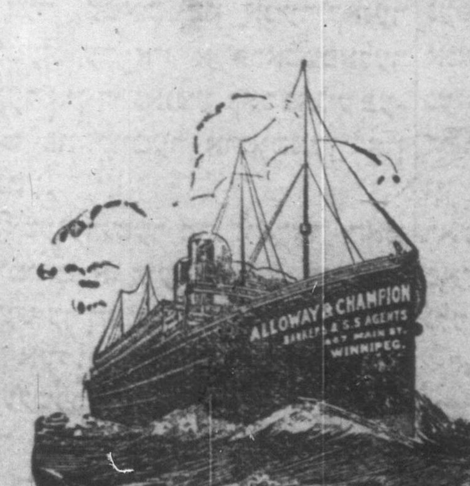

אללאוועי און טשאמפיאן
667 MAIN STREET

בריעף צום רעדאקטאר.

ווערטהער רעדאקטאר פון ,קענ. איד׳.

ביטע מיר געבען א קליין שטיקעל פלאץ אין אייער ווערטהער צייטונג אין בעצוג צום אידישען טהעאטער אין וויניפעג.

איינינע מאל זייענדיג אנוועזענד אין קווינס טהעאטער האט ה׳ שעהנגאלד (אין נאמען פון דער קאמפאניע אדער מענעדזשערס פון האל) זיך זעהר בע־קלאגט אויף דעם וויניפעגער פובליקום, דאס די בעזוכען זיינען גאנץ קליין און דאס עס איז אונמעגליך א לעבען צו מאכען.

וועל, איך ווייס ניט ווי אזוי די מע־נעדזשערס האבען אראנזשירט מיט דער קאמפאניע, ווער עס פראפיטירט ביי גוטע און פערליערט ביי שלעכטע איינ־נאהמען. איין זאך בין איך אבער יא זיכער, אז ווען די בענק זיינען לעדיג און די קאסע פוסט איז ניט דאס מע־נעדזשמענט, ניט די אקטיארען האבען א טשאנס צו מאכען גליקען. ווער זשע איז שולדיג? די צו ווענען מר. שעהנ־גאלד רעדט אימער קומען דאך און זיי־נען אפטע בעזוכער. איך זעלבסט בע־זוך איין מאל אין וואך דאס טהעאטער און נעפין אימער די זעלבע מענשען. איך בין שוין אזוי צוגעוואהנט צו זיי, אז מיר שיינט דאס דיזע קליינע גרופע מענשען האבען געדונגען דאס טהעא־טער בלויז פאר זיך און לאזען קיינעם ניט אריין... וויפיעל קען מען דען זיך פערלאזען אויף דער ארימער בעפעל־קערונג פון דער נארד ענד? 10 טויזענד אידען איז דא אין וויניפעג און ווען יע־דער זאל בעזוכען דאס טהעאטער 1 מאל אין וואך — דיינו.

די סאוטה ענדער קענען ווייזט אויס רעדען אידיש נור אין עלעקשאן צייט, אויפצוהאלטען אבער א פראגרעסיווען אינסטיטושאן עס זאל זיין לכבוד, איז ניטא קיינער אין דער היים. עס איז ניט שעהן, פערשטעהט איהר מיך, עס איז אידיש...

אט דערין איז, לויט מיין מיינונג, די שולד וואס דאס אידישע טהעאטער האט קליינע איינגאהמען און קען ניט פראגרעסירען.

מיט אכטונג ס. כ ץ.

660 באיד עווענו.

אין פעראיין „אידישע יוגענד״.

אין עקזיקוטיוו מיטינג פון פעראיין „אידישע יוגענד״ איז אבגעהאלטען גע־ווארען דינסטאג אבענד.

עס איז אויסגעארבייט געווארען א פראגראם פון טהעטיגקייט פאר דעם ווינטער און עס איז בעשלאסען געווא־רען שטעלען זיך אין פערבינדונג מיט זשיטלאווסקי׳ן סירקין׳ן און יהואש׳ן וועגען א סעריע לעקטשורס אין וויניפעג.

נעקסטער אלגעמיינער מיטינג פון פעראיין וועט אבגעהאלטען ווערען זונ־טאג דעם 26טען אום 7.30 אבענד אין קווינס טעאטער.

צווישען אנדערעס וועלען די פאל־גענדע פונקטען פערהאנדעלט ווערען אויף׳ן טאגעס ארדנונג.

1) כראניק פון אידישען לעבען בכלל אידישען ארבייטער לעבען בפרט פון י. אסאווסקי. 2) די נאציאנאל־ראדיקאלע שוהל רעפעראט פון י. סקלאווער. פרייע דעבאטען. יעדער איז ווילקאמען.

אין די טהעאטערע.

אין די וואקער טהעאטער.

„די פלירטינג פרינצעס׳ וואס שפיעלט זיך היינט, מארגען און שבת מאטינע אין דעם וואקער טהעאטער, איז איינע פון די שעהנסטע אפערעטקעס וואס דער ענגלישער סטיידזש פערמאגט. עס נעהמט אין איהם אנטהייל אזא בע־וואוסטער קאמיקער ווי הערי בול־דזשער וועלכער רעכענט זיך מיט רעכט אלס דער ,סטאר׳ פון אמעריקאנער ארטיסטען. ער איז א פראכטפאלער קאמיקער און די גאנצע קאמפאניע בע־שטעהט פון לויטער ארטיסטען און טאלענטע.

דער מענעדזשער מר. וואקער האט אדווערטייזט אז פיער וואכען דורכאנ־אנד וועט ער האבען די בעסטע קרעפ־טע און אזוי וועט עס אויך זיין, ער וועט זיין פערשפרעכען האלטען. דען נאך דיעזער קאמעדיע ,פלירטינג פרינצעס׳ קומט די בעריהמטע מיוזיקאלישע קא־

מעדיע ,מאדאם שערי׳, וועלכע האט זיך שוין געהאט געשפילט אין די וואקער טהעאטער ביי פולע געפאקטע הייזער און געמאכט דעם גרעסטען סוקסעס.

אין קווינס טהעאטער.

מר. ב. שעהנגאלד מיט דער גאנצער קאמפאני האלט יעצט אין שטודירען דאס גרויסע מייסטערווערק ,דער לע־בעדיגער מת׳ פון דעם אונשטערבליכען דענקער ל. טאלסטוי. ,דער לעבעדיגער מת׳ ווערט אויפגעפיהרט נעקסטען מיטוואך אלס עהרע אבענד פון מר. ב. שעהנגאלד וועלכער שפיעלט די הויפט ראלע. דיעזעס ווערק איז געפונען גע־ווארען נאך טאלסטוי׳ס טויט און ווערט אויפגעפיהרט, אין די גרעסטע רוסישע טהעאטערע און אין י. פ. אדלער׳ס טהעאטער אין נויארק. אין ניכען פיהרט מען עס אויף אויך אין בערלין, דייטש־לאנד און נעקסטען מיטוואך וועלען מיר האבען די געלעגענהייט עס צו זעהען אין קווינס טהעאטער.

מיסעס זימאנד וויעדער שטודירט יעצט פאר איהר עהרען אבענד א זעהר שעהנע אפערעטא ,דוד המלך׳ אדער ,גלות הפלישתי׳ אין 5 אקטען פון יאזעף לאטיינער. די מאדאם זימאנד שפיעלט דארטען די הויפט ראלע אלס דוד בן ישי. די אפערעטא האט זעהר שעהנע סצענעס און פיעל געזאנג ספעציעל צו־געפאסט צו דער מאדאם זימאנד. עס איז היסטאריש און אינטערעסאנט פאר אידען.

אין די וויניפעג טהעאטער.

די הויפט שעהנסטע דראמאטישע ווערק אויף דער מאדערנער ביהנע וועט נעקסטע וואך געזעהען ווערען אין דעם וויניפעג טהעאטער.

„דהי ראז אף דהי רענטשאו׳ פער־פאסט פון דייוויד בלעסקא וועלכע שטעלט פאר דאס לעבען אין קאליפאר־ניא אין די ערשטע צייטען ווען מען האט דארטען געזוכט די גאלד גרובען.

די פראמינענטע ארטיסטען פון דעם וויניפעג טהעאטער האבען אין דיעזער פיעסא זעהר שעהנע ראלען. יעדער טהעאטער געהער וועט זיך אהן צוויי־פעל אמוזירען און דאס פובליקום איז גאראנטירט צו האבען אן אבענד פון גייסטיגען פערגעניגען.

אין עמפרעס טהעאטער.

אט פונקט ווי די פאטראנייזער פון דעם עמפרעס טהעאטער האבען זיך ענדזשאיעט פאריגע וואך אזוי וועלען זיי זיך ענדזשאיען אויך די גאנצע נעק־סטע וואך. דאס וועט זיין א וואך פון אמיוזמענט פאר יעדען טהעאטער גע־הער און פאר די פאטראנייזער פון דעם עמפרעס טהעאטער ספעציעל, דען זיי וועלען דאך בוודאי ניט אויספעהלען צו קומען ווען זיי וועלען זעהען די רייכע פראגראם וואס מיר האבען פאר נעק־סטע וואך.

,אלע טייכען פאלען אריין אין דעם גרויסען מעער׳ אזא ווערטיל איז פאראן און דיעזעס ווערטיל קען מיט רעכט אויסגענוצט ווערען אין בעצוג צו די ארטיסטען וואס וועלען נעקסטע וואך ערשיינען אויף דער ביהנע אין דעם עמפרעס טהעאטער. מיר וועלען אייך פארשטעלען איינינע: ווי בערט וואן קליין און גיבסאן וואס האבען געשפילט אין נויארקער ,ווינטער גארדען׳; פרעד עקנאף און אננא גארדאן די בעסטע מיוזיקאל ארטיסטען. בעזאנדערס די מיסס גארדאן אן אויסגעצייכענט וואַ־דעוויל ארטיסטין; מארין און לאנא איי־ראפעאישע גימנאסטיקער און אזוי אלע איבעריגע.

אין גרענד טהעאטער.

א פראכטפאלער סקעטש וועט אויפ־געפיהרט ווערען אין דעם גרענד טהע־אטער נעקסטע וואך פון א קינסטלער געזעלאאפט ווענען עס איז גוט בעקאנט די רוסישע דראמא. דאס שטיק רופט זיך ,פאר היר סייק׳ אדער ,דארקעסט ראשיא׳. דער סטיידזש וועט זיין פראכ־פאל דעקארירט און די קאסטיומען — גלענצענד.

אין אלגעמיין איז דאס גרענד טהעא־טער א היים פאר אמיוזמענט אין פא־לען זינגען פון ווארט. דאס נייע מע־נעדזשמענט שפארט ניט קיין מיה און קיין געלד אום צו מאכען מעהר אינטע־רעסאנט דאס טהעאטער און אלעס וואס איהר זעהט אין גרענד טהעאטער איז אמוזירענד און פערשאפט אייך גייסטי־געס פערגעניגען. איין מאל בלויז איז נענוג איהר זאלט קומען אין די גרענד טהעאטער אום איהר זאלט זיך איבער־ציינען אין דער ריכטיגקייט וואס מיר פערשפרעכען.

א פעראיין צו פערשפרייטען אימיגראנטען.

יונייטעד סטייטס אימיגריישאן בע־אמטע צוזאמען מיט אימיגריישאן בע־אמטע פון מעהרערע סטייטס האבען אויף א קאנפערענץ וואס ווערט אפגע־האלטען אין וואשינגטאן געגרינדעט א שטענדיגע ארגאניזאציע אויף צו צו־שפרייטען ארבייטסלאזע און אזעלכע נעגענדען וואו זיי קענען ניצליך זיין זיך און אנדערע. די געזעלשאפט הייסט ,נאשיאנאל קאנפערענס אף אימיגריי־שאן לענד און לייבאר אפישעלס׳. עס זיינען אנגענומען געווארען רעזאלוציא־נען פאדערענדיג פון דער רעגירונג, זי זאל געבען אימיגראנטען און ארבייטס־לאזע אויסקינפטע, וואו זיי קענען קרי־גען ארבייט.

מאריס מעטערלינק קריגט דעם נאבעל פרייז.

די שוועדישע אקאדעמיע האט בע־שלאסען צו געבען דעם נאבעל פרייז פאר ליטעראטור פאר דעם יאהר 1911 צום בעקאנטען שריפטשטעלער און דראמאטורג מאריס מעטערלינק.

מעטערלינק איז געבארען אין בעלגין אין יאהר 1862. איז יעצט בעריהמט אלס איינער פון די גרעסטע שריפט־שטעלער און פערנעהמט אין דער וועלט ליטעראטור אזא פאזיציאן ווי טאלסטוי און איבסען האבען פערנומען.

צום ,הזמן׳ מעלדעט מען פון אדעסא אז דער ,זיידע׳ פון דער אידישער לי־טעראטור ש. י. אבראמאוויטש [מענ־דילע מוכר ספרים] איז די לעצטע טעג זעהר קראנק צוליעב א פערקיהלונג און ער ליעגט צו בעט.

אין טשערקאווסקי האט דער נייער פאפעטשיטעל פון די פאלקס־שוהלען אהן א שום אורזאכע פערמאכט צוויי אידישע פריוואט שולען. דער פאפע־טשיטעל האט ערקלעהרט אז ער וועט פערמאכען אלע פריוואטע אידישע שו־לען אין זיין ראיאן.

באק־איי
ווירדזשינא
סיגארעטס.
10 ס.

ראקסבארא
טירקישע
סיגארעטס
15 ס.

נעמאכט אין דער וועסט פאר וועסטערן לייט.

מיר האבען געעפענט א בראנטש אין 843 מיין סטריט.

פאר דער בעקוועמליכקייט פון אונזערע נארד ענדער פאטראנייזער און צו פעהיג זיין צו ערפילען די גרויסע פאדערונג פון אונזערע ספעשיל אויסשטאטונג.

אונזער סטאק אין דער נייער סטאר וועט ענטהאלטען אלע רעקארדס אין אמעריקאן, בריטיש, דייטש, אידיש, פרענטש, דעניש, שוועדיש און נארוועגיען.

2 דאלאר קעש און 2 דאלאר מאנאטליך אויסצאהלען.

עס וועט אייך גאר ניט קאסטען צו טרייען די עדיסאן אין אייער היים.

פרעמדע דארפען נור שרייבען זייער נאמען און אדרעס און זיי וועלען באלד קריגען פריי א קאטאלאג.

EDISON PHONOGRAPH STORES

355 Portage Avenue — Babson Bros. — 843 Main Street

אונזערע בראנטשעס זיינען ווי געווען:

אין 576 מיין סטריט און אין דאפרין עווענוז

קארנער דערבי סטריט.

קומט אין אונזער נייעם נארטה ענדער בראנטש אין דאפרין עוו. און זעהט אונזערע

קונסטלערישע ארבייט.

CHARACH, BERNSTEIN & COMPANY

PHOTOGRAPHERS.

576 MAIN STREET — PHONE GARRY 4144

QUEEN'S THEATRE
SELKIRK AVE.

היינט פרייטאג דעם 24טען נאוועמבער
חיים אין אמעריקא

מארגען שבת דעם 25טען נאוועמבער
דער בויערי טרעמפ

נעקסטען מיטוואך, 29טען נאוועמבער
ב. שעהנגאלד׳ס עהרען אבענד
„דער לעבעדיגער מת״
פון גראף ל. נ. טאלסטאי.

פרייטאג דעם 1טען דעצעמבער
„די שטימע פון קבר״
פון פראפ. דזשייקאב.

שבת אבענד דעם 2טען דעצעמבער
זשידאווקא אדער די יודין

האלט אייער לייברערי אין ארדנונג און גיט אייערע ביכער איינ־בינדען צו מר. קאהן, וועלכער מאכט אייך די בעסטע ארבייט צו בילינסטע פרייזען. 212 דאפרין עווענו.

AMUSEMENTS.

The Walker CANADAS FINEST THEATRE

פהאן גערי 2520

היינט און מארגען און שבת מאטינע
„דהי פלירטינג פרינצעס״
מיט הערי בולדזשער.
אב. 25—$1,50 ס. מאטינע 25—$1 ס.

די גאנצע נעקסטע וואך מיטוואך און שבת מאטינע
מאדאם שערי
פראנצ. וואדעוויל אין 3 אקטען.
אב. 25—$2 ס. מאט. 25—$1.50 ס.

WINNIPEG

די היים פון די פראמינענטע ארטיסטען
היינט און מארגען:
„רעפלעס״.
נעקסטע וואך:
דהי ראז אף דהירענטשאו
אב. 15 ביז 50 סענט.
מאט. מאנ., הינסטאג, דאנ. און שבת בעסטע סיטס 25 סענט.

Empress PORTAGE AVE. EAST — DIRECTION SULLIVAN & CONSIDINE

פון מאנטאג, 27טען נאוועמבער

הערי בורקהארדט — דער בריליאנטענער ארטיסט

עקאף און גארדאן — די מיוזיקאל קאמיקערס

בערט וואן קליין און ג. גיבסאן — בעריהמטעסטע וואדעוויל ארטיסטען.

מארין און לענא — אין פראכטפאלע גימנאסטיק

קינג און מאקעי — בילדער און מארשאלס ארקעסטער.

מאטינע טעגליך, 10, 15 און 25 סענט.
2 מאל אב. 10, 20, 25 און 35 סענט.
סיטס בעשטעלט מיין 2030

Grand THEATRE.

די וואך פון נאוועמבער 27
א שטארקע רוסישע דראמא
פאר הויר סייק
אדער
דארקעסט ראשיא
פראכטפאלע סצענעס,
גלענצענדע קאסטיומען.
מאטינע 10 און 20 סענט.
אבענד 10 — 20 — 30 — 50 סענט.

BIJOU THEATRE.

היינט און אלע טאג ערשטער גאנג
פון פאטא פלעים
פראגראם ווערט געביטען
מאנטאג מיטוואך און פרייטאג.
שעהנע סאנגס ווערט געגעבען.
א ריכטיגער טהעאטער וועלכער
גיט א ריכטיגע שאו.

ROYAL THEATRE

הויכע קלאס בילדער און נייעסטע סאנגס
פראגראם געביטען 3 מאל א וואך

ELITE THEATRE

קאר. פארטיידזש און סמיטה
(265 הויכע קלאס בילדער.
פראגראם געביטען 3 מאל א וואך.

די פאלקס בוכהאנדלונג

ב. מיללער און י. הורוויטש, פראפס.
מיר האבען ערהאלטען די פרעמיומס פון פארווערטס, ווארהייט, היברו פאבל. קא. און פערקויפען צו אפיס פרייזען.
824 Main Street Phone St.-John 143

דאס ברויזענדע לעבען

ראמאן פון פ. גאלדשטיין.

(30טע פארטזעצונג).

ווען ער האט זי איינמאל אנגעטראפען ווי זי שטעהט און שפיגעלט זיך אן איהר קערפער, ווי זי בעקוקט און האט הנאה פון זיך אליין, האט ער פער-וואונדערט א זאג געטהאן: „ווען מען דערצעהלט מיר אז אזא מיידעל, ווי דו, קוקט ניט אויף קליידער און פעראכטעט די מאדעס, וואלט איך זיכער ניט גע-גלויבט.

— מיינסט באמת אז דו פיסט א פסיכאלאג, האט זי איהם דערויף שטאלץ געענטפערט, עס איז נאך ווייט דערצו, מיין ליעבער „מענשענקענער"...

זיינע געפיהלען צו איהר זיינען וואס אמאל אבגעשוואכט געווארען און ער האט אנגעהויבען גלייכגילטיג צו ווערען צו איהר. ווען עס האט זיך אבגע-דרוקט „כאאס" און זי האט איהם אנגעהויבען מעהר צו רעספעקטירען, האט ער דאס אונבעמערקט דורכגעלאזט און ניט געוואלט מעהר זיך איינשמועסען אז צווישען זיי קען עפעס זיין.

אבער בע-טהא האט ניט אויפגעגעבען איהרע האפנונגען אויף דער צייט, ווען מארקוס וועט ארומגעהען א פערחלום'טער, א צוטראגענער און צו-מישטער און וועט ניט אויפהערען צו דענקען וועגען איהר. ווען זי האט זיך מיט דער צייט איבערצייגט אז ער ווערט וואס אמאל קיהלער און גלייכגילטיגער און זי דאנגען ווערט וואס אמאל ענגער צוגעבונדען צו איהם און קומט ער ניט צו דער בעשטימטער צייט ווערט זי שרעקליך אונרוהיג און יעדע מינוט איז פאר איהר אן עוויגקייט — דאן האט זי בעשלאסען איהם אפען צו ערקלעהרען איה-רע געפיהלען.

און מארקוס האט עס גלייכגילטיג אויסגעהערט, ער איז ניט פערצא-פעלט געווארען פון פרייד, ער איז ניט איבערראשט געווארען און איז ניט אויפ-געברויזט געווארען, האט זיך ניט געווארפען צו איהר און איז ניט פערשטיי-נערט געבליבען. ער האט נאר געהאט דעם מוטה צו צוטרעטען און צו פערלע-צען איהרע געפיהלען; ער האט נאר געהאט אזוי פיעל שטארקייט צו זאגען גע-לאסען און רוהיג: „עס איז א שווערע פראגע!" ער, מארקוס, האט דאס איהר, בערטהא'ן, געזאגט.

און א שטארקער האס האט זי פלוצים ארומגענומען. זי איז געווארען אויפגעקאכט און איז געווען גרייט יענעם מאמענט איהר גאנצען לעבען אבצו-געבען אום מארקוס זאל פאר איהר שטעהען ווי עס איז געשטאנען אמאל פאר איהר דער יונגער סטודענט. און זי וואלט דאן אדער מיט'ן פוס איהם אבגע-שטויסען, ווי מען שטויסט אב פון זיך א מיאוס קעציל, אדער זי וואלט זיך גאר צולאכט, טייפליש איהם אריינגעקוקט אין דעם געזיכט און מיט פערדרוס און פעראכטונג א שפיי געטהאן.

אבער מארקוס איז גאר ניט געשטאנען און האט גאר ניט בדעה געהאט אמאל אזוי צו שטעהען פאר איהר.

יענע נאכט איז זי ניט געשלאפען און געהאלטען אין איין זוכען פלענער און וועבען א נעץ, אין וועלכער מארקוס זאל געפאנגען ווערען.

זי האט איהם יעצט געליעבט ווי פריהער, אבער א מורא'דיגער געפיהל פון נקמה האט אין איהר אויפגעוואכט. זי האט זיך געפיהלט שרעקליך בעליי-דיגט און האט פאר זיך געזעהען בלויז אין איין צוועק: אריינצונעהמען מארקוסן אין איהרע הענט און איהם פלאגען אזוי לאנג ביז זי זאל פיהלען בעפריעדיגט. און וועט זי איהם דאן נאך אויך ליעבען, ווי יעצט, וועט זי אויפהערען איהם צו פלאגען און בעלוינען איהם פאר דער גאנצער צייט וואס ער האט געליטען. אויב ניט — וועט זי איהם דורכטרייבען, אדער וועט נאר אבפאהרען.

און אין דעם מאמענט, ווען מארקוס איז ארויפגעפאלען אויף איהר האלדז און זיך איינגעביסען אין איהם מיט די ציינער, האט זי געזעהען ווי די צייט איז נאהענט, און אז איהר פלאן הויבט אן פערווירקליכט צו ווערען.

39.

עס איז ווידער זומער געווען.

עס האט געבליהט און געלעבט. די גאנצע נאטור איז געווען פאנאנדער-געוויקעלט און איז מיט איהר גאנצען פראכט און גלאנץ געשטאנען און יעדען בעפרישט, אויפגעמונטערט און-גערייצט.

אלעס האט געזונגען, אלעס האט א שבח אבגעגעבען. נור די ב'-ר בע-פעלקערונג איז מיט א טרויער געווען איינגעהילט. אכט מאנאטען זייט זיי לע-בען אין איינע און דערזעלבער ציטערניש, אכט מאנאטען אלס דאס לעבען ציהט זיך פויל און לאנגזאם און-יעדער מאנאט איז אויף יאהרען דאס לעבען מקצר.

אט מארגען און דער אומגליק וועט געשעהן, אט מארגען און עס וועט דער וועזאאווי-בארג מיט פייער אנהויבען שפייען און דאס פייער וועט פערברע-נען און אב'שרפ'ענען דאס נעדעכעניש פון יעדען מענשען.

מארקוס איז אין יענער צייט געווען שרעקליך פערנומען. כאטש ער האט ניט געהאט קיין אוראקען און איז פון דער שולע ענטלאסען געווען. די גאנצע שטאדט האט געוואוסט, אז ער לעבט מיט א מיידעל, צוליעב וועלכער ער האט זיך צוקריעגט מיט זיין פרוי און צוליעב וועלכער ער האט זיך איינגאנצען רואי-נ רט.

אין אמת האט ער אבער מיט בערטהא'ן ניט געלעבט, נור געמוטשעט זיך. זי האט איהם ווירקליך רואינירט, ווייל ער האט ניט געקענט קיין זאך אין זינען האבען און אלעס האט ער פערנאכלעסיגט.

דאס איינציגע מיט וועלכען ער האט זיך בעשעפטיגט איז געווען דאס שרייבען. ער האט די לעצטע צייט זעהר פיעל געשריבען. עס האבען זיך גע-דרוקט פון איהם וואס אמאל אלץ שטארקערע „זאכען" אבער ער האט-קיין איין מאל ניט געהאט די אנערקענונג און ער האט קיינמאל זיך ניט געפיהלט אזוי צופריעדען ווי מיט דעם פעליטאן „כאאס".

אבער ניט נור אין רעדאקציע איז מען מיט איהם צופריעדען געווען, אויך זיינע גענאסען אין דער בעוועגונג האבען אן איהם, אין יענע טעג, געזעהן זייער אמאליגען פיהרער און לעהרער. ער האט פיעל צייט אבגעגעבען אויף צו ארגאניזירען א חברה זעלבסט שוץ און אין דערזעלבער צייט אויך דורכגעפיהרט פיעלע קלענערע און גרעסערע סטרייקס.

ער האט ניט גערוהט און האט יעדע זאך אזוי בריה'ש, אזוי פארזיכטיג דורכגעפיהרט, דאס ניט קוקענדיג דערויף וואס מען האט איהם אויף יעדען שפאן נאכגעקוקט און שפיאנירט זיין יעדע בעוועגונג, דאך איז ער קיין איין מאל ניט ארעסטירט געווען.

דער איינציגער וועלכער האט איהם אין זיין יעצטיגער ארבייט געהאל-פען איז געווען איין יאשא וועלכער האט זיך צו איהם מיט לייב און לעבען פער-בונדען און איהם געליעבט און נעאכטעט ווי אן עלטער קינד זיין מילדען און גוטען פאטער.

יאשא האט איהם אפילו נעפרובירט אבוועגדען פון דער זעלבסט שוץ:

— וויים איך — טלענט ער אוועקמאכען מיט דער האנד — די בורזשועס וועלען זיך אליין אויסהיטען אין צייט פון אן אומגליק און צו די ארימע וועט מען יעצט ניט געהן. עס וועלען דאך יעצט קיין פאגראמען ניט פארקומען.

אבער מארקוס האט איהם ניט געהערט און האט פיעל געארבייט אין דעם אידישען זעלבסט שוץ פעראיין, ניט קוקענדיג דערויף וואס ער האט די לעצטע צייט שרעקליך געהאסט די פ—ר אידישע בעפעלקערונג: „וואס ארט עס זיי ווי איך לעב זיך? וואס מאכט עס זיי אויס ווי איך עס און ווי איך שלאף?" אבער דאס האט איהם ניט אבגעהאלטען פון צו זארגען און זאגאר פון צו זיין גרייט איינצושטעלען זיין לעבען פאר זיי.

ער האט אויך איינע פון זיינע חברים בעאיינפלוסט צו ווערען טהעטיג אין דער ארגאניזאציאן פון זעלבסט שוץ. דער ערשטער איז געווען יאשא, וועלכער האט יעצט שטארק רעספעקטירט מארקוס'ען, ווייל ער האט געוואוסט אז מארקוס איז אין אלעם און אלעמען ניט דער וואס געווען. ער איז ערנסט און אויפריכטיג.

מארקוס האט די לעצטע צייט זעלטען ווען א שמייכעל געטהאן, ער האט זעלטען ווען געשפאסט, ער איז מיט זיין גאנצען וועזען געווען פערטהאן אין אן ערנסטער טהעטינקייט און זיין ארבייט האט איהם געמאכט פערגעסען אן זיינע פריוואטע צרות.

(פארטזעצונג פאלגט).

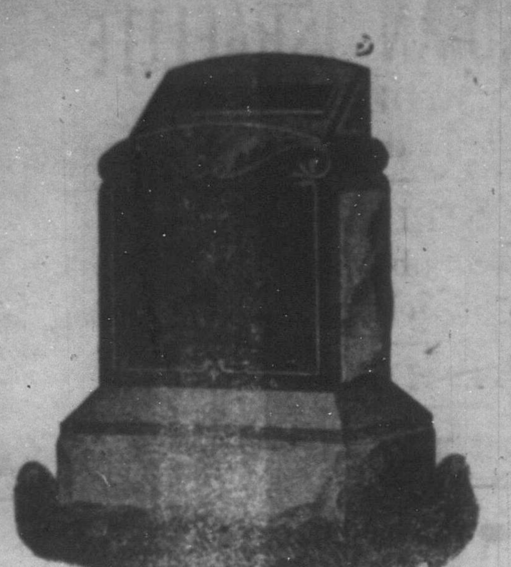

וויל איהר קויפען א

מאנומענט

אדער א טאוועל שטיין איז יעצט די צייט.

אונזער סטאק איז גרויס און איבערפילט. ווענן פרייז קומט צו אונז איידער איהר נעהט ערגענץ אנדערש. פאר דער אר-בייט און אויפצושטעלען די מצבה גאראנטירט

A. L. MACINTYRE

231 Notre Dame Ave. Phone Garry 1988

סטים שיפ טיקעטס

און אויסלענדישע אויספייטונגען.

מאקס האפמאן, אגענט.

805 מיין סט. פהאן סט.-דזשאן 273

וואטשעס און דזשולערי.

וויניפעגער אידען! וואלט איהר געוואלט זעהען אייער פעלער וואס איהר מאכט אימער ביי זאגען אז איהר ווערט גענארט פון א אידען ווען איהר קויפט עטוואס? קומט צו

ס. וויינער אין 703 מיין סטריט

ווען ניט צופריעדען, גיב איך צוריק דאס געלד.

קליידער מאכען מענשען!

ווען איהר ווילט מאכען אייערע מלבושים, זיי זאלען פאסען און פיטען גוט, דאן מאכט אייערע קליידער ביי אייער אלט בעקאנטען

L. BOOKE

262 עלים אווע. פהאן מיין 7926

JOS. COHEN BAGGAGE TRANSFER

51 טשארלס סט.

גאראנטירט די בעסטע בעהאנדלונג אין מואווינג דזשאפס און באגאזש טראנס-פערן. גיט אונז א טרייעל. 527]

The McKinley Transfer Co.

קאר. קינג און רופערט

אפיס פהאן גערריי 2560 און גערריי 2508

פיאנא מואווינג ספעשיל.

מעבעל און באגאזש טראנספערס. (526

סיטנער בראס. און ראזען

פערקויפען די בעסטע פלייש 8 סענט א פונט. צופריעדענהייט גאראנטירט. קומט און איבערצייגט אייך. (127

ד. ראזען בוטשער 273 דזשארוויס

אייער אלט בעקאנטער

ח. מאנקאווסקי

האט געעפענט א וואוד און קויל יארד פאר זיך אליין און פערקויפט צו מעסיגע פרייזען. 1092 מיין סטריט

פהאן סט. דזשאהן 1871

רעזידענס פהאן סט. דזשאן 1322 (41

מענער

זייט אונאבהענגיג

לערנט די בארבער פרייד. בלויז 2 מאנאט די לעהרע. געזיכערט מיט א שטעל פון 14 ביז 20 דאל. וועכענטליך. מיר האבען הונדערטע לאקיישאנס וואו איהר קענט מאכען א ביזנעס פאר זיך. א גרויסע פאדערונג פיר בארבערס. טעלעפאנירט אדער שרייבט נאך א קאטאלאג צו 127

MOLER BARBER COLLEGE

פאסיפיק עוו. און קינג סט. וויניפעג

פאר גוטע פרינטינג ארבייט אין אלע שפראכען ווענדעט זיך צום

„קענעדער איד"

823 מיין סט. פהאן סט. דזש. 1454

וואטשט דיעזען פלאץ!

ALFRED JACKSON

Suite 3, 522 Main Street

524] Phone Garry 3076

OCCIDENTAL HOTEL

ד. און נ. ריפשטיין, פראפס.

קארנער מיין סטריט און לאגאן עוועניו

איינציגער אידישער האטעל אין וויניפעג

ערשטע קלאסע רומס, אפ-טו-דייט מאהלצייטען.

די וויניפעג ווין קאמפאני

די בעסטע ליקער סטאר אין שטאדט, וואו איהר קריגט ווין, ביער און שנאפס צו די מעסיגסטע פרייזען.

קארנער מיין סטריט און הענגרי עוועניו

פהאן מיין 40 י. פינקעלמאן, פראפ.

בעקאנטמאכונג.

אין מיין סטאר קריגט איהר די בעסטע געטרענקע צו די מעסיגסטע פרייזען.

DOMINION LIQUOR HOUSE

א. לעכטציער, פראפ.

613 מיין סטריט פהאן מיין 2170

א גוט גלעזיל משקה וואס זאל צו-געהען אין יעדען אבר קריגט איהר ביי

ריפשטיין און קאמפאני

706 Main St. Phone Garry 4296

דריוורי'ס

ריידוואוד

לאגער

די בעסטע אין מארקעט

געמאכט ביי די בעוואוסטע

Golden Key Brand Aerated Waters Alea and Stout

Winnipeg, Man.

האלסייל גראסערי

ווײדמאן בראס.

246—244 דזשארוויס עוועניו.

די ערשטע און איינציגע אידישע האלסייל גראסערי אין וועסטערן קענע-דא. אלערליי היימישע און אימפארטיר-טע סחורה. ארדערס אטענדעט ביי מייל אדער ביי פהאן סט.-דזשאן 660 — 661

גוטע און שעהנע שיך צו מעסיגע פרייזען

קריגט איהר ביי

ל. ספיוזאק

577

Selkirk Ave.

דער פייפערהענגער

פ. באראניסקי

האט געמופט פון 721 מאניטאבא

אין 105 ענדריוס סטריט

איך נעהם אן פייפערהענגינג, ווי אויך ביכער צום איינבינדען. איך גאראנטיר די בעסטע ארבייט צו די בילינגסטע פרייזען.

וואס טויג אייך א דאקטאר?

איהר דארפט א שוסטער, ווייל אייערע שיך זיינען אלט און קראנק. איך קאן זיי מאכען געזונד און ניי, איך מאך פון אלט ניי, פון קרום גלייך. אלע סארטען מענער, פרויען און קינדער שיך. אלעס וואס קומט אריין אין מיינע הענד געהט ארויס א לייט.

R. MILKER 825 Main St.

SYNOPSIS OF CANADIAN NORTH-WEST LAND REGULATIONS.

Any person who is the sole head of a family or any male over 18 years old, may homestead a quarter section of available Dominion lands in Manitoba, Saskatchewan or Alberta. The applicant must appear in person at the Dominion lands agency or sub-agency for the district. Entry by proxy may be made at any agency under certain conditions, by father, mother, son, daughter, brother or sister of intending homesteader.

Duties—Six months residence upon and cultivation of the land in each of three years. A homesteader may live within nine miles of his homestead on a farm of at least 80 acres, solely owned and occupied by him or his father, mother, son, daughter, brother or sister.

In certain districts, a homesteader in good standing may pre-empt a quarter section alongside his homestead. Price $3 per acre. Duties—Must reside six months in each of six years from date of homestead entry, including the time required to earn homestead patent, and cultivate fifty acres extra.

A homesteador who has exhausted his homestead right and cannot obtain a pre-emption, may take a purchased homestead in certain districts. Price $3 per acre. Duties—Must reside six months in each of three years, cultivate 50 acres and erect a house worth $300.

Coal—Coal mining rights may be leased for a period of 21 years, renewable at an annual rental of $1 per acre; not more than 2,500 acres shall be leased to one individual or company. A royalty at the rate of five cents per ton shall be collected on all merchantable coal mined.

W. W. CORY.

Deputy Minister of the Interior.

N.B.—Unauthorized publication of this advertisement will not be paid for.

Dr. G. KALICHMAN

אידישער דאקטאר דיפלאמירט אין רוסלאנד, דייטש-לאנד און קענעדא. ספעציאליסט אין הויט און געשלעכטס קראנקהייטען, אקושאר און אויך קינדער קראנקהייטען. אפיס שטונדען: 9—11, 1—4, 6—9

453 Selkirk Ave. Phone St.-John 1772

DR. OTTO

פערלייכטערט יעדע קראנקהייט אהן מעדיצינס אדער אפערייטשאנס. שרייבט פיר פאמפלעטס.

344½ פארטיידזש עוו. פהאן מ. 7361

134 בעראטהונג פריי

D. ABRAMOVICH

ארכיטעקטאר

און סופעראינטענדענט

505 מעקינטייער בלאק פהאן מ. 1978

Meyerowitz & Cohen Bros.

די איינציגע אידישע דזשענעראל קאנ-טראקטארס און בילדערס אין נארד ענד

683 אלפרעד עוו. פהאן סט.-דזשאן 612

E. G. SHERWOOD

ארכיטעקט

3 קאמענוועלטה בלאק

522 מיין סט. פהאן גערריי 3076

די אנגלא-קענעדיען ריעל עסטייט קאמפאני

קויפט און פערקויפט אלער האנד פראפערטי, גיט לאנס און קאלעקט רענט. לאזט אונז וויסען וואס איהר ברויכט, עס וועט אייך גאר נישט קאסטען, מיר וועלען אייך געבען דיא ארענטליכסטע בעהאנדלונג.

י. ליפשיטץ, מענעדזשער

803 Main St. 803 מיין סטריט

אין דראג סטאר

פאר פיינע לאונדרי ארבייט טעלעפא-נירט גערריי 400 אדער 401 צו דער

Rumford Sanitary Laundry, Ltd.

קאר. האם און וועלינגטאן סט.

The Modern Laundry & Dye Works Co., Ltd.

עקספערט וואשערס, קלינערס פארבערס

309-315 הארגרייוו סט.

לאנדרי פהאנס מיין 2300 און 2301

קלינינג און פארבער פהאן מיין 1457

The Empress Laundry Co.

ווילט איהר זיין פאלקאם צופרידענ-געשטעלט? טעלעפאנירט און מיר שי-קען גלייך נאך אייער באנדעל, ערשטע קלאסע מאשינערי.

74-76 אייקינס פהאן סט.-דזשאן 300

Clean Towel Supply Company

א מאדערן טאוועל סערוויס

פאר ביזנעס לייט. (43

160 פרינצעס פהאן גערריי 882

ווען איהר ווילט סיינס אין פערשיע-דענע שפראכען, פיינטינג און דעקא-רייטינג, פערגעסט ניט אייער אלט בעקאנטען

L. SEGAL

190 Sutherland Avenue

א. סילבער

בלעכער, מאכט אלערליי פארניסים רופינגס, סילינגס א. ד. ג.

72 דערבי סט. פהאן סט.-דזשאן 775

PROFFESSIONAL COLUMN

ס. הארט גרין

פון

CHAPMAN & GREEN

אדוואקאטען און נאטאריוס

אין 1010 מעק'ארטהור בילדינג

קאר. מיין און פארטיידזש עוו.

Phone Main 7370

R. A. W. Magnussen, M. A.

רעכטספערטיידיגער, אדוואקאט א.ז.וו.

925 מיין סטריט וויניפעג

אפען פון 1-2 און 5-6 אוהר נ.מ. אדער אויף בעשטעלונגען צו יעדער צייט.

H. G. ROSE & CO.

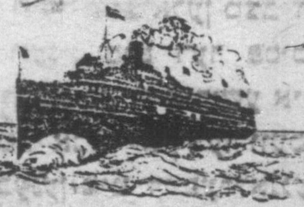

בענקערס. שיפסקארטען און געלד שיקען אין אלע טהיילען פון דער וועלט. שיפסקארטען אויף אויסצו-צאהלען פאר די יעניגע וועלכע קענען ניט צאהלען קיין קעש. ריעל עסטייט, נאטארי פובליק, אינשורנס

873 מיין סט. פהאן סט.-דזשאן 2030

T. S. EWERT

באריסטער און סאליסיטאר.

רעדט אלע אויסלענדישע שפראכען. נעהמט אויף קליענטען ביי זיך אין אפיס פון 8.30 מארגענס ביז 9 אוהר אבענד. 524)

873 מיין סט. פהאן סט.-דזשאן 2030

דר. א. בערקאוויטש

נעהמט אויף קראנקע ביי זיך צו הויז פון 1 ביז 3 אוהר נאכמיטאג און פון 6 ביז 8 אוהר אבענד

Dr. A. BERCOVICH

360 Selkirk Ave. Phone St.-John 1652

Dr. C. W. GREEN

מעדיצין און כירורגיע.

ספעצ.: קינדער און פרויען קראנקהייט.

אפיס: 309 ענדערסאן בילדינג פהאן מיין 7886

רעזידענס: 757 מעקמיליאן עוו. סט.-רודזש 679

Dr. G. P. BERMAN

אויגען, נאז און האלדז קראנק.

222 SOMERSET BLOCK

אפיס שטונדען: 1—4 טעגליך. 7—8 מאנטאג, מיט-וואך און פרייטאג. הויז שטונדען [הרומפ בלאק] 4—6 טעגליך. 7—8 דינסטאג, דאנערשטאג און שבת פרילען געפאסט. 135]

Drs. Rombough & McGillvray

וועטענארנע דאקטוירים, ספעציאליס-טען אויף היילען קראנקע בהמות. פערד

קינג און דזשיימס פהאן גערי 2132

אפיס שטונדען פון 1—4 [267

DR. G. S. SMYTH OF CHIROPODY

גיט מאמענטאלע הילף פאר הינער אויגען, באנא-דיוקס און אלערליי פיס קראנקהייטען. אפיס שטונ-דען: פון 9 אוהר פריה ביז 6 אוהר אבענד טעגליך, שבת פון 9 אוהר פריה ביז 8 אוהר אב. 133)

Suite 2, Stobart Block 290 Portage Avenue

Phone Main 1738

רעוו. שאול שאר

חזן, שוחט, מוהל ומסדר קדושין

לאנג יעהריגע פראקטיק שפיעלט א גרויסע ראלע א בעראל, וועג-שמועסס ביי א מוהל. ווען איהר ווילט א מוהל מיט איבער 22 יאהר פראקטיק דאן פהאנט אב צו

Rev. S. SCHORR

PHONE ST.-JOHN 593 19 GUNN BLK. JARVIS AVE.

פאטראנייזט אונזערע אדווערט.

THE CANADIAN ISRAELITE

DER CANADER YID.

The only Jewish Weekly in the Dominion of Canada.

B. GOLDSTEIN, Editor.

Canadian Israelite Publishing Company.

823 Main Street Phone St.-John 1454 Winnipeg, Man.

Subcription: 1 Year $1.00, 6 Months 60c.

וויניפעג, פרייטאג ג׳ כסלו, תרע״ב.

קויפט אויס די צדקה-ביכלעך!

אין וויניפעג קלינגען שוין די צדקה פושקעס און עס ווארפען זיך פאר די אויגען די פרוטה-קוויטלעך. באלד וועלען מיר אפשר אויך זוכה זיין צו דער רויטער פאטשיילקע פון גבאים און גבאי׳טעס.

וויניפעג, די שטאדט פון נדרים און מנדבים, די שטאדט וואו הונדערטער און טויזענדער ווערען צוגעזאגט און פערשפראכען פיר יעטווידער אינסטיטושאן און פיר יעטווידער אונטערנעהמונג — אין וויניפעג האבען מיר דערלעבט ענדליך א צדקה גדולה פושקע און א פרוטה צעטיל און אין ניכען אויך א פאטשיילקע אין די הענט פון א גבאי און א גבאי׳טע׳

און אנדערש האט עס ניט געקענט זיין!

פאר א יאהרען אין דערזעלבער צייט איז מען געלאפען אין קווינס האל פראטעסטירען ווארום איינגע אידען און מיט זיי די גאנצע געלע אינטעליגענץ ווילען גרינדען א ‚יונייטעד היברו טשאריטיס׳. — ‚ניין, ‚שקאלעס ניע זשעלאיעם׳, מען דארף ניט אז ז י י זאלען עס טהאן, ‚מיר׳ אליין וועלען זיך פערזארגען אונזערע ארימע לייט, מיר אליין וועלען העלפען אונזערע נויטבעדערפטיגע, זאל די סאוטה ניט אריינכאפען די נארד!׳.

אט דאס זיינען די פאר א יאהריגע טענות געוועזן. און וואו זיינען זיי אצינד די נארד ענדער שרייערס? וואו זיינען זיי אצינד ווען 58 אידען קומען אן צו די גויים? וואו זיינען זיי אצינד ווען 58 אידען שטרעקען אויס די האנד און מוזען אנקומען צו דער צדקה וואס גוים געבען זיי?

פון יעדער זאך, פון יעדע אונטערנעהמונג שלאגט מען פאליטישען קאפיטאל; ביי יעדער בעוועגונג האט מען אין זינען איינענע קליינליכע קאפריזען און דערפאר קלינגען די צדקה פושקעס אין דעם 20סטען יאהר הונדערט און אין דעם מאדערנעם גרויסען וויניפעג; און דערפאר קלינגט אויך דער טעלעפאן ביי אלע היגע חשוב׳ע בעלי-בתים, אין אונזער רעדאקציאן און ביי יעדען כלל טהוער. און אויף יעדען טעלעפאן פרעגט מען: ‚וואוהין דארף מען זיך ווענדען יעצט נאך שטיצע? וואו געפינט זיך די ‚יונייטעד היברו טשאריטיס׳? וואו גיט מען הילף צו קראנקע און צו ארימע, וואו?׳.

ניטא קיין יונייטעד טשאריטיס, ווייל דאס האט ניט געשמעקט איינינע נארטה ענדער. ניטא! עס לעבט בלויז די צדקה פושקע און דאס 5 סענטיגע צדקה צעטיל וואס עס האט ארגאניזירט דעם רב!

און ארגאניזירט האט ער עס ווייל זיין הארץ האט געוועהטאגט זעהנדיג ווי זיין קהילה שפילט זיך אין נדרים און אין צוזאגעכצען. קומט מען בויען א תלמוד תורה — זאגט מען צו טויזענדערס; קומט עס צו טשאריטי — זאגט מען ווידער צו קוסט אבער צום געבען, יאוען זיך תנאים: ‚אז ס׳וועט זיין אזוי און אזוי, געב איך׳ אדער — ‚ווען אייך וועט פעהלען בלויז מיין געלט, וועל איך דאמאלס געבען!׳ אט אזוי שפילט מען זיך מיט נדרים. מען וויל אז די וועלט זאל קלינגען, די צייטונגען זאלען שרייבען, מענשען זאלען וויסען — ביים געבען אבער געפינט מען שוין א תירוץ, א דרעהדיל.

אזוי איז עס ביי יעדער אונטערנעהמונג: ווען פאר א יאהרען האט מען געשמועסט פון געבען, האט מען פלוצים פעררופען א פראטעסט מיטינג. ‚אידען גיט ניט, די סאוטה ענד וויל אונז חלילה פערשלונגען!׳.

דער ‚קענעדער איד׳ איז דאן געווען געגען די פראטעסט מיטינגען און איז געווען מיט לייב און לעבען פאר א פעראייניגטע צדקה חברה. אבער פאר אונזער גערעכטע פאדערונג האבען מיר געקראגען שונאים.

די פראגע איז צו ערנסט אז מיר זאלען וועלען יעצט זי אויסנוצען אום צו בעוויזען די דאמאלסדיגע גרעכטע טענות פון ‚קענעדער איד׳, עס וועט גענוג זיין צו זאגען אז די דאמאלסדיגע מתעסקים שטעהען יעצט פון ווייטענס, זיי ווילען אויסמיידען נייע, פרישע פראטעסט-מיטינגען און דערווייל — — —

דערווייל האט דער היעגער אידישער רעליגיעזער פארשטעהער געמוזט צוקוקען ווי זיינע צאן קדשים זיצען מיט פערלענגטע הענט; ווי אידישע אביונים לויפען און שטרעקען אויס די האנד צו די גויים און בעטען האלץ און קוילען; און ווילענדיג ניט ווילענדיג האט ער אויפגעלעבט דאס פרוטה צעטיל.

נון, וועט מען אויך יעצט ניט געבען? וועט מען יעצט ניט אויסקויפען די צדקה ביכלעך ווי אמשנעלסטען?

עס לאזט זיך קוים גלויבען און עס ווילט זיך ניט גלויבען. לאמיר האפען אז וויניפעגער אידען וועלען ניט ארויפברענגען אויף זיך אזא שאנדע און מ׳וועט וואס פריהער אויסקויפען די צדקה ביכלעך און דאדורך געבען דעם רב א מעגליכקייט צו פערזארגען די היגע אידישע ארימע לייט אז זיי זאלען ניט דארפען פערשווארצען דאס פנים פון דער היעגער אידישער געמיינדע ביי די גויים.

די אידישע אימיגראציאן און די וועסט

פון י. סקלאוער.

איז דעם לעצטען ארטיקעל האב איך מעהר ניט ווי בעריהרט די פראגע וועגען פינף יאהר ענטוויקלונג פון קענעדא און דערביי בעמערקט אז שנעלער און פיעל מעהר ענטוויקעלט זיך די וועסט. ביי היינטיגען טאג געהט אן די ענטוויקלונג פון דער וועסט נאך ראשינער ווי ווען עס איז פריהער.

אין דער וועסט זיינען פאראן אזעלכע גרויסע ניט עקספלואטירטע רייכטהימער וואו עס וואלטען טויזענדער און טויזענדע אידישע אימיגראנטען אן אנשטענדיגען לעבען געמאכט אויף וועלכען עס איז געביעט, סיי אין ערד ארבייט און סיי אין ביזנעס אונטערנעהמונגען. אזיך ארבייטער קריגען דא בעסערע וויידזשעס און בעכערע בעהאנדלונג. דער אנבאט דא, אין דער וועסט, איז אלע מאל ווענינער ווי די נאכפראגע. ניט ווי אין די גרויסע אידישע צענטערס אין דער איסט, וואו דער אנבאט איז מעהר ווי די נאכפראגע און וואו די לעבענס מיטלען שטייגען אריבער די וויידזשעס. עס איז א פאקט אז אין קענעדא אין דער צייט ווען לעבענס מיטלען האט געשטיגען אויף 11 פראצענט זיינען וויידזשעס געשטיגען אויף העכער 40 פראצענט. און אין די פעראייניגטע שטאאטען, מעהרסטענטהיילס אין דער איסט און אין צענטראלע סטייטס שטייגען די לעבענס מיטלען אריבער די וויידזשעס. א דאנק די ניט ביליגע ארבייטס קראפט וועט קענעדא דורכמאכען פונקט אזא שנעלע ענטוויקלונג ווי די יונייטעד סטייטס וואס האט אין הונדערט יאהר צייט פיעל, פיעל אריבערגעיאגט אין מאטעריעלען זינען ענגלאנד, וועלכע האט שוין אן אינדוסטריעלע ענטוויקלונג זייט הונדערטער יאהרען. מיר קענען מיט זיכערהייט זאגען אז דיעזע ענטוויקלונג וועט קענעדא דורכמאכען אין די נעקסטע 50 יאהר. איבערהויפט די וועסט וואו די רעגירונג גיט אוועק אזוי פיעל אומזיסטע ערד צו טויזענדער מענשען וואו אין איינע עטליכע יאהר ווערען בעשאפען שטעדט, שטעדטלעך און דערפער און וואו די ענגלישע, פראנצויזישע און דייטשע אימיגראנטען ארדנען זיך איין זייער בעזונדערען גייסטיגען לעבען מיט בעזונדערע סקוהלס מיט דער אונטערשטיצונג פון דער רעגירונג. און דא ווילען מיר צוקומען צו אונזער פונקט וועגען אידישער אימיגראציאן אין דער וועסט:

פאר אונז איז נאך ווענינ וואס מען קען דא אין מאטעריעלען זינען זיין בעסער אפ, אין לעבען געראימער און פרייער ווי אין די עטליכע געצעהלטע אידישע ענג געפאקטע געהעטאס וואו אלע געביעטען פון לעבען זיינען שוין פערנומען פון אנדערע. דארטען קומט דעם אימיגראנט אויס צו ארבייטען ביי אבגעשטאנענע טריידס ביי וועלכע ער ליידעט פיזיש און גייסטיג. דער אידישער אימיגראנט איז צופריעדען מיט אזא קלעגליכען לעבען און וועט ניט אוועקפאהרען זוכען בעסערס כל זמן ער ווייסט ניט צי דארטען אין דעם נייעם פלאץ וועט ער ניט האבען קיין גייסטיגע נעם און וועט זיינע קינדער ניט קענען געבען קיין אידישע ערציהונג און וואו ער וועט זיין ווייט פון פריינד און בעקאנטע, ניט קוקענדיג דערויף וואס מען האלט אידען פאר ריין מאטעריאליסטישע מענשען. געוויס זיינען פאראן אויסנאהמען, אבער אזא קליינער פראצענט אז מיר קענען זיך גאר ניט אפשטעלען אויף דיעזע. און אפילו דיעזער קליינער פראצענט ווען ער פאהרט אוועק אין א געגענד וואו עס זיינען ניטא קיין אידען, פערבלייבט ער דארט א קורצע צייט און קעהרט זיך באלד אום צוריק אין די ענגע געהעטאס.

נור ווען מיר ווילען אז די אידען זאלען ניט צונויפזאמלען זיך אין ענג קאמפאקטע מאסען, אין געצעהלטע גרויסע שטעדט, און זיי פערשפרייטען אין די ערטער וואו זיי קענען לעבען בעסער, דאן מוזען מיר זיך רעכנען מיט די אויבענדערמאהנטע אורזאכען און מוזען שאפען די מיטלען ביי וועלכע די אידען זאלען זיך קענען איינארדנען אי מאטעריעל אי גייסטיג.

נור בעפאר איך טרעט צו צו די מיטלען, מוז איך בעמערקען אז די פראגע איז פאר אונז נור א לאקאלע, דען דיזע טהעטיגקייט וועט בשום אופן ניט לייזען יענע אלגעמיינע אידישע פראבלעם פון וואס אידען ליידען אלס פאלק אין דער גאנצער וועלט. עס וועט אבער געלייזט ווערען א פראבלעם פאר די יעניגע וואס געפינען זיך שוין אויף דעם אמעריקאנעם קאנטינענט און אויך פאר די וועלכע האלטען אין אויסוואנדערען אהער. אמת איז טאקע אז עס זיינען שוין מיט דיעזער פראגע בעשעפטינט פיעלע אידישע ארגאניזאציאנען אין אמעריקא, אבער די ארבייט האט קיין סוקסעס, ווייל אן דער שפיצע פון דיזע ארגאניזאציאנען שטעהען מענשען וואס צוליעב זייער סאציאלען מצב רעכנען זיי זיך וועניג מיט דער פסיכאלאגיע און פערלאנג פון די אידישע אימיגראנטען. מיר אבער אין דער וועסט מוזען זיך רעכנען מיט די פערלאנגען פון די אידישע אימיגראנטען לויט פאלגענדען אנגעווארפענעם פלאן:

צום ערשטען מוז אין דעם צענטער פון דער וועסט, אין וויניפעג, בעשאפען ווערען א אידישע עמיגראציאנס סאסייעטי, אדער רופט דאס ווי איהר ווילט. אין דעם זאלען זיין פערטראטען אלע שיכטען פון דער אידישער בעפעלקערונג, ווייל דאס איז אן אלגעמיינע ארבייט וואס בעריהרט יעדען אידען אהן אונטערשיעד פון קלאסע אדער אנשויאונג. דיעזע ארגאניזאציאן מוז האבען ביי זיך א סטאטיסטיק קאמיטע וואס זאל אלע מאל וויסען וועלכע אינדוסטריען נויטיגט זיך אין ‚הענט׳ און וועלכע מען מוז ערשט בעשאפען; זיין גוט אינפארמירט וועלכע ארבייטער נויטיגען זיך אין די ארומיגע שטעדט און שטעדליך; וויסען דעם סקייל פון וויידזשעס; אונטערזוכען דעם פרייז פון לעבענס מיטלען; וויסען דייטליך דעם ווערטה פון ערד.

עס מוז אויך געשאפען ווערען אן אינפארמאציאנס ביורא וואס זאל זיך שטעלען אין פערבינדונג מיט אלע אידישע עמיגראציאנס געזעלשאפטען אין אייראפא און אימיגראציאנס געזעלשאפטען אין אמעריקא, אום צו בעקאנט מאכען אין די אייראפעאיש אידישע שטעדט די לאגע פון וועסטערן קענעדא.

דיעזע קאמיטע מוז זיך שטעלען אין פערבינדונג מיט די אידישע איינוואהנער פון אלע קליינע וועסטערן שטעדטליך, אום זיי צו העלפען ארגאניזירען אידישע סקוהלס, זיי פערשאפען לעהרערס, לעקטשורער, פארלעזער, קאנצערטיסטען וועלכע זאלען טראגען א אידישען כאראקטער. אויך האבען א לייבאר ביורא פאר אימיגראנטען זיי זאלען ניט אריינפאלען צו די שווינדלערישע ‚עמפלאימענט ביוראס׳.

עס זיינען פאראן פיעלע אנדערע זאכען וואס די אידישע ארגאניזאציאן וועט מוזען טהאן. דער אביגער פלאן אבער איז די גרונד אויפגאבען וועלכע מיר וועסטערן אידען מוזען און דארפען טהאן וואס פריהער. דער פאסיגער פלאץ פון דיעזער ארבייט איז אהן צווייפעל וויניפעג, וואו עס איז פאראן די קרעפטען דאצו און אויך די מיטלען. אויסער דעם שטעהט וויניפעג גענאראפיש נעהענטער צו דער וועסט, וואו די געגענדען זיינען פאסיג פאר נייע אידישע ‚סעטלערס׳ און וואו מיר קענען פאזיטיוו שאפען פאר טויזענדער און טויזענדער אידישע פאמיליעס א בעסערע היים אין אלע הינזיכטען.

מיט דער-צייט וואלטען מיר אויך געקענט אנפיהרען א קאמפף פאר איינענע סקוהלס ווי אין ענגלאנד, אויסגעהאלטען פון דער רעגירונג, וואו מען זאל לערנען אידישע למודים אויך.

אז די ארבייט איז איינע פון די נויטווענדיגסטע היינט צו טאג, איז גאר פאר אונז קיין פראגע ניט. מיר דארפען נור האבען דעם ערנסטען ווילען, וועלען מיר האבען ערפאלג.

ווינטער.

פון ב. גאלדשטיין.

ווייסע טעג און ווייסע נעכט;
קאלטע שנעע-בערג אומעטום.
פוימער הוילע אין תכריכים
אלץ און אלעס שטיל און שטום.

דער טייך געקאוועט ז׳אצינד
די וועלט אין וואלקען איז פערוקט
דער אלטער וואלד שטעהט ווי טויט
דער הימעל טרויעריג ער קוקט.

ניטא קיין פויגעל שוין ניט מעהר
פליגעל זינגער — לאנג אוועק.
אליין געבליבען, ביסט אליין
פערהילט אין טרויער און אין שרעק.

טויט דאס לעבען איז אצינד,
אלץ׳איז קראפטלאז און אהן מאכט,
אלץ געבונדען, אל׳ס בעזינט
ווי בעזינטע אין א שלאכט.

צו די אידען אין אלבערטא.

(פון אונזער קאלגארי׳ער קארעספאנדענט).

דעם 7טען נאוועמבער איז אין קאלגארי אבגעהאלטען געווארען א קאנגרעס פון אלע גלחים ספעשיל פון דער ענגליש טשוירטש און מיט דער איינשטימינג פון אלע פערזאמעלטע איז נעפעסט געווארען א רעזאלוציאן, אז מען זאל זיך ווענדען צום פרעמיער פון אלבערטא ער זאל אויסווירקען אז עס זאל זיין א חוב אויף אלע קינדער אין די פאבליק סקוהלס זיי זאלען לערנען קריסטליכע רעליגיאן, אהן אויסנאהמע צו וואסער רעליגיאן דאס קינד בעלאנגט. א קאמיטע איז אפאינטעט געווארען זיך צו ווענדען קיין עדמאנטאן, ווען דער פארלאמענט וועט געעפענט ווערען, אום טרייען אויסצואווירקען דאס דיעזע לאו זאל זיין גילטיג פאר אלע פאבליק סקוהלס.

איך גלויב אז פאר אונז, אלבערטא׳ר אידען, איז יעצט די וויכטיגסטע צייט צו פייטען געגען דיעזע בעשליסע. אונזערע קינדער, צום בעדויערען, זיינען אזוי אויך שוואך אין אידישקייט, זאלען זיי ניט וויסען כאטש פון די פרעמדע רעליגיעס. עס בלוטיגט אזוי אויך גענוג דאס הארץ, זעהענדיג ווי אונזערע קינדער ווייסען מעהר פון קריסטמעס, סאנטא קלאוז און דעם הייליגען זונטאג. פון חנוכה אבער צי פון שבת, ווער שמועסט פון אנדערע ימים טובים, ווייס דאס אפילו ניט מיט וואס מען עסט דאס.

איך גלויב אז עס וואלט געווען יעצט די גלייכסטע זאך פאר די אידען אין אלבערטא, ספעשיל פאר די קאלגאריער צוזאמענרופען פאבליק מיטינגס און פראטעסטירען. און ווארום זאל מען טאקע ניט נעהמען א פאאר גוטע לאיערס און זיך אויך ווענדען צום פרעמיער אין עדמאנטאן און זעהן אז עס זאל ניט געפעסט ווערען און פייטען ביז דאס לעצטע. אין עדמאנטאן האבען מיר אויך פיעלע אידען וואס האבען א גרויסען איינפלוס אין פאליטיק און זיי וועלען געוויס ניט שטעהן פון ווייטען און העלפען דער קאמיטע וואס וועט געשיקט ווערען אין עדמאנטאן אויסצופיהרען די זאך.

יעדער איד וואס קען נור העלפען אין דער זאך זאל זיך עס ניט האלטען פאר גרינג. יעדער מוז יעצט עטוואס טהאן און ניט ווארטען אויפ׳ן צווייטען. די צייט איז קורץ. א פאנד מוז געשאפען ווערען אין יעדען פלאץ וואו עס געפינען זיך אידען. זאל מען אויסקלייבען צו 2 דעלעגאטען וואס זאלען זיך צוזאמענטרעפען אין עדמאנטאן. אינ׳ם לעצטען מארנינג פייפער פון קאלגארי האב איך געזעהען אז מר. גפן האט שוין געהאט אן אינטערוויו מיט איינינע קריסטען און זיי געלאזט וויסען אז מ׳וועט טרייען אזא לאו ניט צו דערלאזען. די שוהלען אזוי גוט ווי די פאליטישע ארגאניזאציאנען פון קאלגארי זאלען זיך אנשליסען אן דעם פייט און מיט דער הילף פון אלעמען וועט די זאך געוויס אויסגעפיהרט ווערען.

אידען פון אלבערטא, שלאפט ניט!

ה. י. קופער.

פריינד פון דא און דארט.

פון ב. גאלדשטיין.

ווען די רעדע איז מכח פריינדשאפט:

איך האב אין ערגיץ א ליעבעס געשיכטע געלעזען. א מאן האט מיט א פרוי יאהרען לאנג געלעבט. א פרוי, וואס האט ווי א גרויסע טהייל פרויען, איהר נחת געפונען אין ציהרונג. און בעשאטען איז זי געווען מיט דיאמאנטען, בריליאנטען און טייערע קליידער. מיט איהר הולך האט זי דער וועלט די אויגען אויפגעריסען און זי האט אויפגעהויבען איהר קאפ געהאלטען און מיט גדלות און זיכערע שפאן גע טראגען זיך איבער דער שווארצער, פערשטויבטער, אבער צניעות׳דיגער מוטער-ערד.

און געשטאלצירט האט דער מאן מיט זיין פרוי, ווען מען טהיילט גאלדענע און בריליאנטענע מתנות אויף די אוראקען וואו זי לערענט קינדער פיאנא שפיעלען. און מיט גדלות פלעגט ער דערצעהלען יעדען פון זיינע פריינד ווי זיין ווייב נעהמט אויס און ווי בעליעבט זי איז ביי איהרע רייכע אנקעלס און רייכע בעלי בתים און ווי מען פרעזענטירט איהר ביי יעדע געלעגענהייט מיט אן אנדער שטיקעל תכשיטין.

ויהי היום און דאס ווייב איז אהן דעם ציהרונג אהיים געקומען און צוריסען זיינען איהרע קליידער געווען און צוביילט איהר געזיכט און אריינגעפאלען איז זי א פערשמוצטע, א פערבלאטיגטע אין דעם אבגעזילבערטען בעט וואס איז מיט זיידענס איבערגעצויגען געווען — מתנות פון איהרע רייכע אנקעלס און גוטע בעלי בתים.

און געפאלען איז דער מאן אויף די קניה און מיט זיינע ליפען אויסגעקושט די בלוטיגע פלעקען און געצערטעלט איהרע וואונדען און גערעדט צו׳ן איהר ליעבע רייד, אבער זי האט ניט געענטפערט. ער האט געפרעגט שאלות און קיין תשובה ניט בעקומען. ווען ער האט נאכהער דערזעהן סמנים פון וועלכע ער האט אויפגעשוידערט און אנגעפאנגען צו פאדערען אן ענטפער, האט די פרוי מיט שטומע בליקען איהם אנגעקוקט און געשמייכעלט. ער האט געזוכט און נאך שוידערליכערע פאקטען דערזעהען — ער האט זיך ביים קאפ געכאפט, די האאר געריסען, זיינע קליידער געפליקט, אבער די פרוי האט אלץ מיט שטומע בליקען איהם בעטראכט און א שמייכעל האט זיך געשלענגעלט איבער איהרע פערשלאסענע ליפען און — זי האט געשוויגען! ער איז איהרע אנקעלס געלאפען זוכען און — ניט געפונען. ער האט איהרע רייכע, גוטע בעלי בתים געזוכט און — אומזיסט!

ער איז צוריק צו זיין ווייב געלאפען, ער האט געיאמערט: ‚ווער ביסטו? וואס שפיגעלט זיך אב אן דיינע אויגען? זאג! כאטש איין ווארט זאג. אבער דאס ווייב איז געשטארבען און א שמייכעל האט געשוועבט אויף איהר פערזיגעלטעם מויל.

ווען איך דערמאהן זיך אן דיעזער ערצעהלונג פרעג איך זיך: איז דאס ניט אפשר דער סימבאל פון אמעריקאנער פריינד.

אין דער היים האב איך מיין חבר געקענט, איך האב זיין נשמה מיט די פינגער נעקנאטען, איך האב זיין יחוס געוואוסט. זיין ציהרונג האב איך, מיין טאטע און מיין ברודער איהם געשאנקען. און געשאנקען האבען מיר עס איהם, ווייל מיר האבען איהם געקענט.

איך האב אין דער היים מיין חבר געקענט. זיין נשמה איז געווען ענטפלעקט פאר מיר און זיינע אויגען האבען ביי מיר גלאנץ בעדארפט אנטלייהען. זיין בליק און זיין שמייכעל האב איך געוואוסט ווען און ווי אזוי ער וועט מיר צוגעווארפען ווערען און זיין ענטפער אויף אן עצה האב איך פאראויס פערשטאנען. און זיין ווארט און זיין פריינדשאפט איז פאר מיר אן אוצר געווען.

איך האב געדריקט די האנד וואס איך האב געזוכט, איך האב געקושט די ליפען וואס איך האב געגארט און איך האב דעם גאנצען סדר היחוס פון די געבליטען אויף אויסווענינ געקענט אויסרעכענען.

האב איך דאס ווארט ‚מיר׳ געזאגט, האב איך געוואוסט ווער איך מיין, איך האב געוואוסט דעם בענעהר, פערלאנג, לעבען און שטרעבען פון די אלע פריינד וואס רינגלען מיך ארום.

און דא?

דא? זאל דאס אייבענדערמאהנטע מעשה׳לע זיין א סימבאל פון דעם היעגען פריינד-און-חבר׳שאפט? זאל דער היעגער חבר דאס אויבענדערמאהנטע ווייב זיין?

וועסט יאהרען לאנג לעבען מיט א חבר, א בעציהרטען, אן איינגעטונקענעם אין גאלד און בריליאנטען; וועסט זעהען זיינע זיידענע קליידער; וועסט פיהלען דעם גערוך פון דעם פערפיום מיט וואס ער בעגיסט זיך. וועסטו אבער אויך זיין נשמה קענען?

דריקסט א האנד און ווייסט ניט: איז זי אפשר מיט קרימינאל קייטען געשמידט געווען? איז זי אפשר מיט בלוט פערפלעקט? האט זי אפשר שוחד גענומען? האט זי אפשר קינדער געשטיקט?

דו-קושסט ליפען און דו ווייסט ניט: זיינען זיי אפשר מיט גאל בעשמירט? זיינען זיי אפשר מיט סם בעגאסען? זיינען זיינע ציינער גרייט דיך ווי א ביין צו צוקנאקען און אויסצומארכעווען? זיינען זיינע פינגער גרייט דיך מיט דעם גרעסטען אומגליק צו פערפלעכטען, און דעם טיעפסטען אבגרונד אריינצושטויסען?

גאט, מיין גאט! צוויי אויגען קוקען דיך אן. און וואס ווילען זיי פון דיר? וואס פארשען זיי פון דיר? וואס זיינען זיי אליין און וואס ווילען זיי פון אנדערע?

וואס פאר בלוט לויפט אין די אדערען וועמענס ארמס פיהרען דיך. וואס איז זייער ספר היחוס?

עס קוקען אויף דיר צוויי אויגען און שווייגען און א שטומער שמייכעל שלענגעלט זיך אויף די פערשלאסענע און מיט אכטצעהן זיעגלען פערקרעמפפטע ליפען...

וואס ביסטו מיין פריינד? וואס שפיגעלט זיך אין דיינע אב? ווייז מיר דיין נשמה, אדער דערצעהל מיר כאטש דעם ספר היחוס פון דיינע מורשים.

. . .

עס איז ווענען אמעריקאנער פריינד און חבר׳שאפט די רעדע געווען און איך האב זיך אן דאס מעשה׳לע דערמאהנט.

אידישע גאונים אין איטאליען.

פון דר. א. ז. ברוכאוויטש.

פון דער ניט אידישער געשיכטע איז אונז בעקאנט, אז אין איטאליען האבען זיך געפונען גרויסע אידישע קהלות נאך אין 5טען יאהר הונדערט. אין יאהר 536 ווען א ביזאנטישער גענעראל האט בעלאגערט די שטאדט נעאפאל האבען זעקס טויזענד אידען צוזאמען מיט דער דארטיגער בעפעלקערונג פערטהיידיגט די שטאדט. פון דאס אידישע טהעטיגקייט אין זייער אייגענעם מאטעריעלען לעבען — דערפון ווייסען מיר כמעט נאר ניט. ערשט אין דער לעצטער צייט האבען איינינע היסטאריקער און אידישע פארשער אויסגעפונען פון די אלטע איטאליענישע ביבליאטעקען איינינע אינטערעסאנטע לעבענס געשיכטען פון מערקווירדיגע אידישע מענער אין איטאליען. אזוי למשל האט דער אידישער געלעהרטער פראפעסאר מאריץ שטיינשניידער אונז בעקאנט מיט דער ביאגראפיע פון שבתאי בן אברהם בן יואל דאמנואילאו, וועלכער האט געלעבט ניט ווייט פון נעאפאל אין ניין הונדערטען יאהר און וועלכער איז צו זיין 12טען יאהר געפאנגען געווארען פון אראבער, וואס זיינען דאן בעפאלען זיין געבורטס שטאדט.

שבתאי בן אברהם בן יואל האט געשטאמט פון א רייכער פאמיליע און איז געווען געבילדעט ניט נור אין תנ״ך און תלמוד נור איז אויך גוט בעקאנט געווען מיט פרעמדע שפראכען און וויסענשאפטען. ער איז געווען דאקטאר מעדיצין און האט פערפאסט א בוך וועגען מעדיצין-פערפערטיגונג אונטערן נאמען ״ספר יקר״. ער איז אויך געווען א גרויסער אסטראנאם און אסטראלאג.

אסטראלאגיע האט זיך אין יענע צייטען פון פינסטערען פאנאטיזמוס גערעכענט פאר דער וויכטיגסטער וויסענשאפט. קעניגע האבען געגלויבט אז יעדען מענשענס מזל העננט אפ לויט דער שטונדע ווען ער איז געבארען און וואס פאר א שטערן אין יענער שעה עס האט געשיינט; אויך האט מען מלחמות געפיהרט לויט די הימלישע ערשיינונגען: מען האט געשיקט שיפען נור לויט דער אסטראלאג האט געראטהען. שבתאי איז דערום געווען בעליעבט און אויך געהאט א שטעלע אין קייזערליכען הויף. אין זיין צווייטען בוך ״תחכמוני״ (אסטראנאם-וויסענשאפטליכען) זיינען גענוי געצייכענט די שטערן, הימעל ערשיינונגען און דער גאנצער גאנג פון לבנה און זון פון חודש אלול יאהר 946. געלערענט זיך אסטראנאמי האט שבתאי געמוזט ביי אראבער אין בגדד.

נאך א מעהר וויכטיגערע פערזאן איז געווען רבי נתן ב״ר יחיאל בעל הערוך, וועלכער איז געבארען אין רוים אין 1035 (מיט 5 יאהר פריהער פאר רש״י). זיין פאטער רבי יחיאל איז געווען דער רב פון דער רוימער אידישער קהלה. ער איז געווען זעהר א וויכטיגע פערזאן, א גרויסער למדן און האט פערפאסט פיעל פיוט און סליחות.

רבי נתן איז אין די יונגע יאהרען געווען א פעדלער, די אורזאכע דערפון איז ניט בעוואוסט. און ער האט זעהר פיעל געהאט אויסצושטעהן עקאנאמיש און גייסטיש, דען אין יענער צייט איז אין איטאליען דאס פעדלעריי געווען נאך א ערגערע פרנסה בזויה ווי יעצט אין אמעריקא. ערשט ווען זיין סוחר, מיט וועמען רבי נתן האט געהאנדעלט איז געשטארבען און די יורשים האבען איהם מעהר ניט געוואלט געטרויען, האט ער דאן אוועקגעווארפען פעדלעריי און זיך גענומען לערנען טאקע ביי זיין אייגענעם פאטער, רבי יחיאל, נאכהער איז ער אוועק קיין סיציליען און אריינגעטראטען אין דער ישיבה פון רבי מצליח אבן בצק (דעם פומפידיתא׳ר גאון רב האי׳ס א תלמיד); נאכהער האט ער שטודירט אויך אין פראנקרייך. פון פראנקרייך איז ער צוריקגעפאהרען קיין איטאליען און שטודירט אין די דאמאלסדיגע איטאליענישע אנשטאלטען. און ערשט אין יאהר 1068 איז ער צוריקגעקומען אין זיין געבורטס שטאדט רוים, אלס העכסט געבילדעטער וויסענשאפטסמאן. שפעטער מיט צוויי יאהר, ווען זיין פאטער איז געשטארבען, האבען די אידען פון גאנץ איטאליען בעשלאסען צו גרינדען א העכערן בית-דין, א מין ראבינאט, וועלכער איז בעשטאנען פון רבי נתן מיט זיינע צוויי ברידער: דניאל און אברהם. (פון די לעצטע צוויי ווייס מען זעהר ווענינ).

אין יענער צייט (1102טען יאהר) האט רבי נתן פערפאסט זיין בעריהמטעס ווערק ״ספר הערוך״ (א ווערטערבוך וועלכער ערקלעהרט אלע פרעמדע ווערטער וואס געפינען זיך אין תלמוד און אין מדרש. די ווערטער זיינען מיט אן ערקלעהרונג פון זייער בעדייטונג, טייטש, אפשטאמונג און ווי זיי ווערען געברויכט).

פון דעם ״ערוך״ איז צו זעהען אז זיין פערפאסער איז געווען גוט בעקאנט מיט גריכיש, לאטיין, רוסיש, פויליש, פערזיש און טשעכיש. פון איטאליעניש איז דאך קיין רייד ניט. אין יענער צייט איז קיין דרוק נאך ניט געווען, דאך האט זיך דער ״ערוך״, וועלכער איז איבערשריבען און קאפירט געווען אין טויזענד עקזעמפליארען, זיך געפונען אין אלע דאמאלסדיגע לעהר-אנשטאלטען און אין אלע ישיבות.

רבי נתן ב״ר יחיאל ווערט איבעראל פעררעכענט אלס דער ערשטער און בעסטער אידישער לעקסיקגראף.

ערשט גאר ניט לאנג צוריק האט דער דאקטאר אלעקסאנדר קאהוט פערפאסט אן ״ערוך השלום״, א פאלקאמענעם ווערטער-בוך פון דער תלמודישער ליטעראטור. אבער דר. קאהוט זעלבסט איז מודה אז ער האט פיעל צו פערדאנקען רבי נתן׳ן, וועמענס ווערק איז דער פונדאמענט פון זיין ״ערוך השלום״. אגב דארף מען ניט פערגעסען אז דר. קאהוט האט געלעבט אין ציוויליזירטען נייינצעטען יאהרהונדערט, האט בעזוכט אן אייראפעאישען אוניווערזיטעט ווערענד רבי נתן האט געלעבט אין 11טען יאהרהונדערט.

רבי נתן איז אויך געווען זעהר א טיכטיגער כלל טהוער, ער האט געבויעט בתי מרחצאות, ער האט אויך אין יאהר 1101 געבויעט א גרויסע שוהל פיר דער רוימישער אידישער בעפעלקערונג און פיעלע אנדערע אידישע אנשטאלטען. געשטארבען איז ער אין יאהר 1106 אין עלטער פון 71 יאהר.

בריעף צום רעדאקטאר.

ווערטהער רעדאקטאר פון ״קענ. איד״!

אין אייער אויסגאבע פון אקטאבער 20טען בעמערק איך א בריעף פון מר. ה. י. קופער אלס וויים פרעזידענט פון דער איינציגער שוהל ״בית יעקב״ אין קאלגארי. מר. קופער שרייבט וועגען א נייער קאנגרעגיישאן און שרייבט ניט ווי אזוי עס איז דערצו געקומען. ווי ער אליין גיט צו איז אנגעקומען מיט גרויס מיה ביז מען האט אויפגעבויעט די יעצטיגע שוהל. דאס האבען מיר צו דאנקען אונזער פרעזידענט מר. דיימאנד, וועלכער האט קיין געלד און קיין מיה נעשפארט ביז די שוהל איז פערטיג געווארען.

קענען דאך די לעזער פרעגען, טא ווארום געפינען זיך מענשען וואס ווילען האבען א נייע קאנגרעגיישאן? איך וויל אייך דערום ערקלעהרען דעם ״ווארום״: ווי בעוואוסט איז איינגעפיהרט דאס ביי די עלעקשאן אף אפיסערס איז ווער עס האט די מעהרהייט דער ווערט ערוועהלט. דעם 2טען טאג סכות אבענד האבען זיך די מעמבערס פון קאנגרעגיישאן צוזאמענגעקליבען אום צו ערוועהלען אפיסערס. די מעהרהייט פון די מעמבערס האבען געדענקט דאס נאכדעם ווי מר. דיימאנד דער געוועזענער פרעזידענט האט אזוי פיעל געשטרעבט עס זאל זיין א שוהל אין קאלגארי איז ער בערעכטיגט צו זיין פרעזידענט נאך איין טערם. אבער מר. קופער וועלכער איז געלאפען אגעינסט מר. דיימאנדען און איז דורכגעפאלען, האט מיט זיינע חברים געגרינדעט א נייע קאנגרעגיישאן. דער זעלבער מר. קופער וואס שרייט גוואלד אחדות! טרייעט דאך צו צושטערען דאס וואס עס האט גענומען קאלגארייער אידען א סך צייט און מיה אויפצובילדען. אנשטאט וואס מ׳דארף נויטיג האבען אין קאלגארי א ת״ת, מאכט מר. קופער מיט זיינע חברים נייע קאנגרעגיישאנס און רעדט נאך דערביי אין נאמען פון ״אחדות״.

דייוויד קאהן,
וויים פרעז. קאנגר. ״בית יעקב״.

וויניפעגער נאטיצען.

פון י. פ.

ענדליך האט מען זיך א לאז געטהאן, מ׳לויפט! און וואס פאר-א-לויפען! פון אלע זייטען; הונדערטע-וויז. עס ״בעוועגט זיך״ מען טהוט, מען שרייבט, מען רעדט, ס׳איז פרעהליך אין שטעדטיל. יעדער פיהלט א פליכט צו טהאן עפעס עס זאל זיין צו ״גונסטען״ דער געזעלשאפט, מיר זיינען בלוז ״א שרייפעל״ פון דער גאנצער מאשין, אונזער טהעטיגקייט איז נויטווענדיג, און אונזערע שטאדט טאטעס זיינען ״ביזי״. די איינציגע וועלכע זיינען גלייכגילטיג זיינען די זשאבעס: זיי האבען נאך גענוג צייט. זעהר געלאסען ליגען זיי זיך לעבען די וואסער פייפס און גיבען אונז צו א בעסערען ״אפעטיט״ צום טרינקען א גלאז קאלטע וואסער. זיי זיינען אפילו גאנץ קליינע ״דיפלאמאטען״ ניט ווי די קעטס [אזעלכע גרויסע מייז] וועלכע האבען זיך א לאז געטהאן איבער׳ן שטעדטיל. — ס׳איז אמת — זאגען זיי איהר לויפט, פאר וואס זאלען מיר ניט לויפען? איהר ווילט עסען? און מיר ווילען אויך, איהר בעשולדיגט אונז דאס אויסער וואס מיר עסען אויף ״ספיילען״ מיר מעהר, און וואס טהוט איהר? ניט מעהר וואס מיר טהוען דאס צוליעב זיך, ווערענד איהר ארבייט צו גונסטען דעם געזעלשאפט...

. . .

מיר ווערען ״פאפולער״ אין דער גרויסער וועלט. איהר ווילט וויסען ווי אזוי? אט וועל איך אייך באלד ערקלעהרען: אין ענגלאנד זיינען דא גרויסע פינאנסיסטען און מיר האבען דא בירגער און און די בירגער קלייבען אויס שטאדט טאטעס און דיזע פאהרען אוועק נאך ענגלאנד און געבען זיי אן אלס סעקיוריטי ניט נאר אונז אליין נור אויך אונזערע קינדס קינדער. און זיי? א, אי זיי אי מיר — מיר׳ן שוין צאהלען! געלד מוז מען דאך האבען, מען דארף דאך זיין מיט ״לייטען״ גלייך א נייעם פאלים קאורט האבען מיר שוין, פאטרול וועגען און לייט׳ס. ס׳קאסט דאך אזוי פיעל ״בילינער״! און ווער ווייס פיליכט וועט שפעטער קאסטען נאך בילינער? הלמאי האבען מיר געהאט ״בילינג״ טעלעפאן׳ס. ס׳פעהלט ״אונז״ אפילו א 150 טויזענד דאלאר, אבער ווייסיך, ס׳איז א קליינינקייט.

. . .

ס׳איז זעהר ניט איינגענעהם צו זיין א שקלאף ביי איין באס א כל שכן ביי הונדערטע און טויזענדע באסעס און אזעלכע ״שקלאפען״ געפינען זיך אין אונזער גובערניע ביז 40 וועלכע האבען אויף זיך די ״שווערסטע״ אויפגאבען צו ארבייטען ״שווער״ און ״ביטער״ זיי האבען אפילו א שטיקעל ״הייזקע״ ערגעץ אין בראדוויי, אבער שקלאפען זיינען דאך אויך מענשען, נון האט מען בעשטימט צו בויען פאר זיי א בעקוועמליכערען פלאץ זיי זאלען ניט דארפען אזוי ״ענגען״ זיך. און פאר וואס טאקע ניט. וואס זיינען זיי ערגער פון אונז?... אין גאנצען וועט דאס בעטרעפען 2 מיליאן אבער וואס פאר א ווערטה האט עס.

. . .

פאנאטיקער האבען אויסגעטראכט דאס מיר זיינען גלייכגילטיג צו אלעס, דוכט זיך אזוי פיעל געזעלשאפטליכע ״טהעטיגקייט״. טאמער האט אונז געפעהלט א האספיטאל, וועט מען אונז אויך בעזארגען. ס׳וואלט זיין ניט מעהר ווי רעכט דאס מען זאל דעם האספיטאל בענוצען בלויז פיר געזעלשאפטליכע קראנקהייטען...

. . .

מיר האבען זיך איטער פארגעשטעלט דאס אונז, נארד ענדער, בעהאנדעלט מען ווי פארעינערס. ערשט מיר האבען זיך ״איבערצייגט״ אז ס׳איז ניט ריכטיג. אין גענענטהייל, מען בעהאנדעלט אונז אויפ׳ן ״פיינסטען״ ארט. נעהמט צום ב. ש. אזא פאקט: יעדען פריהטארגען און פארנאכט נאך 6 ניט מען פאר אונז נארד ענדער, ״היסטארישע״ קארס (א שאד כ׳לעבען וואס אין וויניפעג איז ניטא קיין מוזעאום). אין גאנצען איז דארט דא פלאץ פאר 10 מענשען, נור אזוי ווי די קאמפאניע וויל ניט דאס מיר זאלען געהן צו פוס, מאכט מען דארט פלאץ פאר 100... צייטענווייז איז אפילו ניט אזוי אנגענעהם: א פיטאל לופטיגלעך... אבער דאך ״היסטארישע״ קארס. און ווען זיי וואלטען שטעהן אין מוזעאום וואלטען מיר דאך נאך געמוזט בעצאהלען עקסטרא געלד. איז דאס ניט א שטיקעל גליק פאר אונז, נארד ענדער?

. . .

די היגע איטאליענער געפינען זיך זעהר בעליידיגט וואס מען האט זיי געטיטולט אלס בארבארען. — סטייטש, זאגען זיי, אין גאנצען איז דאך די קריעג צוליעב ״פריעדען״, ווען ניט די ״ווילדע״ אזיאטען וואלט דאך פריעדען עטאבעלירט געווארען איבער דער גאנצער וועלט.

די קריסטליכע וועלט איז שוין לאנג פאר אן אלגעמיינעם ״פריעדען״ און עס איז דאך ניט מעהר ווי לאגיש: דער 19טער יאהר הונדערט און אנפאנג פון 20טען האט דער וועלט געקאסט איבער 16 מיליאן מענשליכע לעבענס און די קריסטליכע וועלט האט איינגעזעהן אז עס איז אוננוצליך צו פערגיסען מענשליכע בלוט ווי וואסער. דער ערשטער פאר אן אלגעמיינעם פריעדען איז געווען דער ״הומאניטאנער״ קריסט צאר ניקאלאי. אלס מענש, וועלכער איז אויסגעקנאטען פון ״קריסטליכע ליעבע״ האט ער געוואלט זעהען ווי אלע פעלקער זאלען לעבען אין ״הארמאניע״. וואס טהוט מען אבער מיט די ״אזיאטען״? און דער גוטער קריסט צאר פאיושקא האט אויף זיך גענומען די הייליגע מיסיאן אריינצוברענגען אין יאפאן די קריסטליכע ליעבע... דער צווייטער פאר אן אלגעמיינעם ״פריעדען״ איז געווען דער גרויסער ״אידעאליסט״ און גוטער קריסט וויקטאר עמאנועל, דער איטאליענישער קעניג. אויך ער האט איינגעזעהן אז ס׳איז נוצלאז און פערברעכעריש פון קריסטען צו פערגיסען אומזיסטע בלוט און ער האט אויף זיך גענומען די הייליגע אויפגאבע צו פערשפרייטען די ״קריסטליכע ליעבע״ צווישען די טערקען און אראבער. דער דריטער אפאסטאל פאר אן אלגעמיינעם ״פריעדען״ איז אונזער ״פעטער״ אמעריקאנער פרעזידענט. אויך ער האט איינגעזעהן די ״נוצלאזיגקייט״ פון מלחמות און ער האט אפעלירט צו דער וועלט פאר אן אלגעמיינעם ״פריעדען״. אויך ער איז בערייט אויף זיך צו נעהמען די ״אויפגאבע״ צו פערשפרייטען די קריסטליכע ליעבע צווישען די כינעזער. עס בלייבען נור די אידען אלס שטערונג פאר אן אלגעמיינעם פריעדען. עט, דיזע ״חברה״ וועלען שוין אלע געמיינשאפטליך פון צייט צו צייט דורכרייבען די זייטען. יעדער אמת׳ער קריסט וועט זיך ניט ענטזאגען פון אזא הייליגער ארבייט... און ערשט דאן וועט ״פריעדען״ עטאבלירט ווערען אויף דער וועלט.

ווי די מעשה איז — די היגע איטאליענער זיינען ברוגז.

אידענברידזש, סעסק.

[פון אונזער קארעספאנדענט].

עס וועט פיעלע נעווים אינטערעסירען צו וויסען וואס איז דער רעזולטאט פון אונזערע קראפס נאך די שטארקע פרעסט פון סעפטעמבער.

אין אלגעמיין האבען אונזערע פארמערס ניט קיין שלעכטען יאהר, דער קלענסטער גראד ווייץ פיי אונזערע אידען איז 4 בושעל, פיר וועלכע מיר בעקומען 71 סענט א בושעל. די בושעלס צום אקער איז ניט ווענינער ווי 22. פאראן איינינע, ווי מר. בוקוואלד און רייזען וועלכע האבען איבער 30 בושעל צום אקער. אבער דאך זיינען אלע צופריעדען פון דעם יאהר.

אונזער קאלאני האט אין דעם פערגאנגענעם יאהר בעקומען גאר א נייע אויסזעהן. יעדער האט אנגעווענדעט זיינע לעצטע קרעפטען און געבראכען נייע לאנד. א דאנק דער אונערמיעדליכער ארבייט פון אונזערע קאלאניסטען איז אונזער קאלאניע רייכער געווארען מיט 450 אקער לאנד.

פיליכט דענקט איהר דאס מיר זיינען צופיעל פער׳חומר׳ט און ווייסען נור פון דער סאכע מיט׳ן אקס, האט איהר א טעות: מיר האבען אויך אין זינען געהאט פאליטיקס. 2 קאנדידאטען האבען געפונען פאר נויטיג צו אדרעסירען די אידישע וואוטערס און אבוואהל דער קאנסערוואטיווער קאנדידאט האט מיט זיך געהאט א אידישע נשמה׳לע אלס אגיטאטאר, דאך האט ער נור געכאפט 2 נשמה׳קעלעך, די איבעריגע האבען אלע געוואוט ליבעראל. מיר האבען נעגעבען 32 שטימען געגען 13 און ווי האט דאס נעשטאכען די ניט אידען ווען אלע אפישעלס זיינען געווען אידען?...

אונזער אלטע מחלוקת וועגען דער שוהל איז ב״ה כמעט ווי געסעטעלט. אלע זיינען צופריעדען צו בויען דאס שטעדטיל. מיר האבען יעצט צונויפגעשטעלט א קאמיטע פון אלע ״פארטייען״. און א דאנק אונזער נייעם פרעזידענט דער וויניפעגער גוטער ציוניסט מר. וו. ראטנער געווארען 125 דאלאר קעש געלד ערב יו״כ און נאך איבער 100 דאלאר נדבות. דער נאציאנאל פאנד האט דעם ערשטען מאל אין אידענברידזשער היסטארי געלעזט 1.75$. אבוואהל ס׳איז ווענינ נור פאם און אנפאנג איז געמאכט געווארען האפען מיר שוין אז וואס ווייטער וועלען די אידענברידזשער פארמער געבען מעהר.

זונטאג סעפטעמבער 21טען האבען אונזערע פארמערס פערבראכט זעהר א היימליכען אבענד: מר. מאקס ברווידע פון דער ״אמעריקאן טיילארינג קאמפ.״ פון וויניפעג איז געקומען חתונה האבען צו אונז אין אידענברידזש צוליעב זיינע 2 ברידער און פיעלע בעקאנטע פון אפריקא. די חתונה איז געווען ביי מר. סווידען אין הויז. די שטימונג איז געווען זעהר א פרעהליכע. מען האט פערבראכט ביז 5 אוהר מארגענס.

י. ל. וויקקער.

פערלאנגט בוקוואלד׳ס ברויט
די בעסטע און ריינסטע, געמאכט אונטער די סאניטאריום לאוס. יעדער איז וועלקאמען צו בעזוכען די בעקער שאפ.
123 Salter Street
Phone St.-Jhon 1655

דער זונ׳ס איינציגער קאנקורענט

איז געפונען געווארען אין דער **מעזדא עלעקטריק לעמפ.**
אמאל זיינען בײ נאכט די הייזער און סטארס געווען טונקעל און פינ-
סטער, פינסטערע ווינקלען און קארנערס. אבער דאס איז זעהר א ווייטע
פערגאנגענהייט.
דאס איז די ליכטיגע פערגאנגענהייט, און מיט דער סיוויק לייט
און פאוער וועט די זונן פון עלעקטריציטעט ווידער זײן מיט אייך
איבעראל. (דאס איז די בילינסטע בעקוועמליכקייט וואס א מענש קען
קריגען).

סיוויק לייט און פאוער 449 מיין סטריט

QUANDT, IRVINE & DERRETT

אלערליי סיינס

געמאכט צו מעסיגע פרייזען.

פהאן מיין 4641 248 פארט סט. אין הויף פהאן מיין 7606

4—8

ספעשיל נאטיס צו שניידערס און פאריערס

איך האב גראדע ערהאלטען מיין פאל סטאק אין פערזיאן לאמסקינס און אטטערס. די לאמס אימפארטיר איך זעלבסט דירעקט פון יוראפ און זיינען שעהנע סחורה און ביים גלייכען פרייז די אטטערס האב איך אין נאטירליכע קאלארס און אויך געבלענדעט אויף פערשידענע פרייזען. קומט גלייך און קלויבט וואס איהר ברויכט.

R. S. ROBINSON, IMPORTER AND EXPORTER OF RAW AND DRESSED FURS
150 AND 152 PACIFIC AVE., EAST PHONE MAIN 2311

NORTHERN CROWN BANK

הויפט אפיס אין וויניפעג

מזומן קאפיטאל	$2.200.000
גוט שטעהענדער ס״ה	$17.000.000

יעדער דארף האבען א סייווינג אקאונט! איהר קענט עפענען א סייווינג אקאונט מיט 1 דאלאר. עסקא ווערט צוגערעכענט האלב יעהרליך

פרעזידענט: סיר ד. ה. מאקמיללאן
דזשענעראל מענעדזשער: ראבערט קאמפבעלל
דירעקטאר: האנ. ד. ס. קאמעראן, לייטנ. גאוו. אף מאניטאבא.

בראנטש --- קארנער סעלקירק אווע. און מיין סט.
וו. ס. ריטשארדסאן, מענעדזשער.

נאטיס: איך מאך בעקאנט מיינע אלע קאסטימער און פאטראנייזער
אז איך האב געמופט מיין וואלל פייפער פיינטינג און גלאז סטאר
אין א נייעם, גרעסערען און שעהנערען פלאץ מיט א גרויסע ליין הארדווארע,
קראקערי און אלע סארטען היטערס צו די בילינסטע פרייזען.
וואטש יעדע וואך דיעזען פלאץ פאר מיינע ספעשילס.
ווי ביז יעצט אזוי אויך ווייטער וועל איך מיינע קאסטימער צופרידענ-
שטעלען מיט גוטע וואארע און מעסיגע פרייזען.

א. פיינגוד.

590 Selkirk Avenue Phone St.-John 1591 87

אין אלד קאנטרי

שיפסקארטען אויף אלע הויפט ליינס. ספעשיל עקסקורשענס.

מיר האבען אלערליי אויסלענדישע געלדער. מיר האבען די בעס-
טע ארענדזשמענטס צו שיקען אייער פריינד געלד אין אלד קאנטרי.
אין אונזער אפיס קענט איהר רעדען אויף אייער שפראך. טעלעפא-
נירט אדער שרייבט. יעדער בריעף ווערט פינקטליך אטענדעט.
אפען שבת און שבת אבענד פון 7 ביז 9 אוהר.

TRENHOLME & TYMCHORAK

856 מיין סטריט פהאן סט.-דזשאן 427

בענקערס, בראקערס, אינשורענס און שיפס קארטען אגענטען.
מארטגיידזשעס און לאאנס.

ספעשיל נאָטיס.

די עדת ישורון תלמוד תורה פון דער נארד ענד איז יעצט אונטער א ניי מענעדזשמענט. מיר האבען צוגענומען צוויי גוטע מלמדים. מיר בעטען יעדען אידען צו שיקען זיינע קינדער לערנען אומזיסט. ווער עס קען צאהלען וועלען מיר דאנקבאר זיין.

אכטונגספאל די קאמיטע.

צייט פון חדר פון 4 אוהר נאכמיטאג ביז 7.30 אבענד.

מאדערנע צושניידען און מילינערי סקוהל.

די קונסט פון מאכען העטס און אייך דרעסעס לערנען מיר אויף איינפאך. אלע שוועריג-קייטען ווערען אויסגעמיידען דורך אונזער מעטהאדע. יע-דען שילער לערנען מיר בע-זאנדער. די קורסען פון $10 און העכער.

MISS I. INNES OF TORONTO
TEACHER
Suite B. Glines Block
Portage Avenue
פהאן מיין 7508

נ. טשערניאַק

וואטשמייקער
און דזשולערער
האט אימפארטירט א גרויסען סטאק פון פער-שידענע דזשולערי, וואנדזייגערס און פאקעט זייגערס. קומט, עס וועט אייך לוינען צו זעהן אונזער נייען סטאק.
876 מיין סטריט.

איהר מעגט חתונה האָבען.

דען איך פערדינג פאר א מעסיגער פרייז די

„מעגנוס האָלל"

קאר. פאווערס און מעגנוס עווועניו אויף חתונות, בעלער און אנדערע אונטערנעהמונגען.

5 דאלאר פאר א מיטינג.

נעהמט דאס אין אנבעטראכט! זיך ווענדען צו
ה. ליבערסאן, 470 מעגנוס עוו.
פהאן סט.-דזשאהן 1239 (44
סטאריידזש צו פעררענטען.

פאר הויכע קלאסע שניידער ארבייט ווענדעט זיך צו

TESSLER BROS.

די שניידערס מיט דער בעסטער רעפוטאציע.
302 נאָטר דיים עוו. פהאן גערי 1306

The Royal Tailoring Co.

ליידיס און דזשענטס

טיילארינג, קלינינג און פרעסינג.

ספעציאליטעט אין פאר רעפיירינג

136 500 סעלקירק עוו.

FURS פאָרס

דאס בעסטע פלאץ וואו איהר קענט קריגען א **פאר גארמענט** אדער פאר רעפעיקינג איז ביי דער

PALACE FUR CO.

מיר מאכען אויך גארמענטס מיט אייערע אייגענע סקינס צו מעסיגע פריי-זען. סאטיספעקשאן גאראנטירט. (267

447 Logan Ave. Phone Garry 2930

ווילט איהר סייפען געלד?

פערגעסט ניט אייער אלטען פריינד

ה. גלעסבי

פערקויפט האלץ און קוילען בילינער ווי איבעראל.
קומט און איבערציינט זיך.

Office 855 Main Street
Phone St.-John 1711

Northern Wine Co.

215 מארקעט סט. אקעגען סיטי האל.
פהאן גערי 2187
פ. דרוקמאן, לעווין און טאבאיעס, פראפרייטארס.

האבען אויסגעפיקסט איינע פון די שעהנסטע און בעסטע ליקער סטארס. אלע סארטען ווייגען, שנאפסען און ביר תמיד אין סטאק. בעסטע קוואליטעט, מעסיגסטע פרייזען. ספעשיל פרייז פיר שמחות. ארדערס פינקטליך דעליווערט.

אונזער נייער טעלעפאן איז:
סט.-דזשאהן 1454

CANADIAN NORTHERN RAILWAY

דעצעמבער עקסקורשאנס

נאך אנטעריא, קוויבעק און אנדערע איסטערן פראווינצען אויף **זעהר ביליגע פרייזען**

ערשטע קלאסע טיקעטס פאר סייל אין אלע סטיישאנס. פון דעצעמבער 1טען ביז דעם 31טען. סטאפען וואו מען וויל. טיקעטס גוט פאר 3 מא-נאט. אויסוואהל פון ליינס ביי דער סי ען אר.

קריסטמעס עקסקורשאן טיקעטס נאך יוראפ

טיקעטס פאר סייל פון נאוועמבער 10טען ביז דעצעמבער 31טען 1911

עקסקורשאנס נאך יונייטעד סטייטס פון וויניפעג און מאניטא-בא, סעסקעטשעוואן און אלבערטא נאך דולוט מינ., מינעאפאליס מינ., טשיקאגא איל., סט. לואיס מא., סט. פאול מינ., מיל-וואקי וויס., אמאהא נעב. קענזעס סיטי מא., סיא סיטי לא.

טיקעטס פאר סייל מעגליך פון דעצעמבער 1טען ביז דעם 31טען 1191.
אויסקינפטע פון לאקאלען אידזשענט אדער שרייבט:

CANADIAN NORTHERN

R. CREELMAN.
General Passenger Agent
WINNIPEG

וואטשט די אדווערטייזמענט פון מר.

שטשופאק

פאר חנוכה און קריסטמעס דזשולערי פרעזענטס.

North End Realty Co.

I. Cooperstock & A. Avrin, Prop.

איידער איהר קויפט א הויז לוינט זיך אייך צו וויסען פריהער אונזערע בארגיינס אין הייזער און אין לאטס. מיר האבען א גרויסען אויסוואהל פון אלערליי פראפערטיס, וואונדערבארע בארגיינס. 132]

482 SELKIRK AVE. PHONE ST. JOHNS 1354

צוריק אין דער אַלטער היים.

די מאנטרעאלער קלאק פעקטארי האט צוריק געמופט אין איהר פריהערדיגען פלייס 899 מיין סטריט און פון היינט מאכ[ע]ן מיר

א סייל אויף 10 טעג.

ליידיס פאר און פלויש קאוטס ווערטה $25 פאר $12.50
אלערליי מיידלעך קאוטס פון 2 דאלאר און מעהר
עס ווערט אנגענומען אלערליי דזשאבס קלינינג און רעפעירינג.

אַ גרויסער געווינס קומט איבערצייגט אייך.

סייפט 25 — 50 פראצענט ביי

אונזער גרויסען ערעפענונג סייל

וועלכער וועט אנהאלטען

בלויז איין מאנאט.

ליידיס שוהס, ראבערס, סאקס, גלאווס און אנדערע וואארע.
א פול ליין פון מענער סוטס און קאוטס. א גרויסער אויסוואהל פון העמדער, אנדער-
וועיר, קאלערס, נעקטייס און אלערהאנד מענס פארנישינג. אויך אלעס פאר קינדער.
אלעס ווערט פערקויפט צו ערעפענונגס פרייזען.
קיין נארטה ענדער טאר עס ניט פערפעהלען. געדענקט דעם אדרעס:

THE WHITE HOUSE OUTFITTERS

H. J. ORETZKI, Manager 493 סעלקירק עוועניו

Phone St. John 153

S. BRAND ס. בּרענד

433 Selkirk Ave. 433 סעלקירק עוו.

דער בעסטער שניידער אין שטאדט האט געעפענט אן ערשטע קלאססע **קלינינג, פרעסינג, דייאינג און רעפעירינג שאפ.**

אייערע אלטע קליידער קענען מיר מאכען פאלשטענדיג ניי, אויך איבער-פארבען פון איין קאליר צו א צווייטען צו די מעסיגע פרייזען. עס לוינט זיך אייך אונז צו פרובירען. מיר גאראנטי-רען אייך פאלשטענדיגע צופריעדענ-הייט. געדענקט אונזער אדרעס, גע-דענקט אונזער טעלעפאן.
8—1

נייעס נייעס

נאך פיעל מיה האט מיר פארט גע-לונגען צו עפענען א גרויסען

וואוד יארד

וואו איהר קענט קריגען די בעסטע און טרוקענע האלץ צו די בילינגסטע פרייזען
אייער אלט בעקאנטער פריינד

ניידיטש.

334 Logan Avenue
13—1 Phone Garry 40

א פעהיגער יונגערמאן זוכט א דזשאב אין עני סטאר אדער גראסערים עקספיריענס אין שוה ביזנעס. ווילינג צו פאהרען אין א קאנטרי.
פרעגען ביי י. גורעוויטש
824 מיין סטריט

סיביר פאר א רעוואלוציאנער.

דאס געריכט אין רינא האט פער-אורטהיילט צו אייביגע סיביר דעם אי-דען איסער יאפע, וועלכער איז בעשול-דיגט געווארען אז דורך איהם האבען די פאסקאווער רעוואלוציאנערען בע-קומען פראקלאמאציעס פון אויסלאנד.

נאטיס.

THE "APPLE TREE"

וועגעטעריאנער רעסטאראנט
339 נאטר דיים עוועניו

איז דער פלאץ וואו מיינע אידישע פריינד קענען האבען געשמאקע שפייז צו מעסיגע פרייזען צו יעדער צייט. די מאכלים ווערען געקאכט נאך די לעצטע היגיענישע פרינציפען. עס ווערט ביי אונז ניט גענוצט קיין פלייש, נור נא-טירליכע פראדוקטען פון פערשידענע פרוכט. פערגעסט ניט דעם אדרעס:

339 NOTRE DAME AVE. 42

געננג שוין צו זיין קליאַטשעס.

ברוך. — ווארום פלעגט מען די אידען צוגלייכען צו קליאטשעס?
זרח. — געוועהנליך איבער זייער שלעכטען אויסזעהן און אנצוג.
דאס זעלבע איז אויך מיט אייער פערד. האט ער שלעכטע הארנעס, וועלכע פיטען איהם ניט איז ער א קליאטשע מאכט איהם אבער הארנעס, וועלכע זאלען איהם פיטען, דאן וועט ער אויסזעהן ווי א פרינץ.
ברוך. — וואו זשע קריגט מען אזעל-כע הארנעס?
זרח. — ביי

The North West Harness Shop
73 דערבי סט. י. בעקער, פראפ.

א גרויסער אויסוואהל פון ווינטער בלענקעטס, וויפס און מעדיצין פאר פערד. אלעס צו ביליגע פרייזען.

צו פעררענטען

א גרויסע הויז 8 רומס מיט אלע אימ-פרואוומענטס. זיך ווענדען אין
305 פלארא עוועניו

געדענקט אונזער נייען טעלעפאָן:
סט.-דזשאהן 1454

דאס גרויסע מייסטערווערק

לעבעדיגער מת

פון דעם גרויסען, אונשטערבליכען פילאזאף און קינסטלער

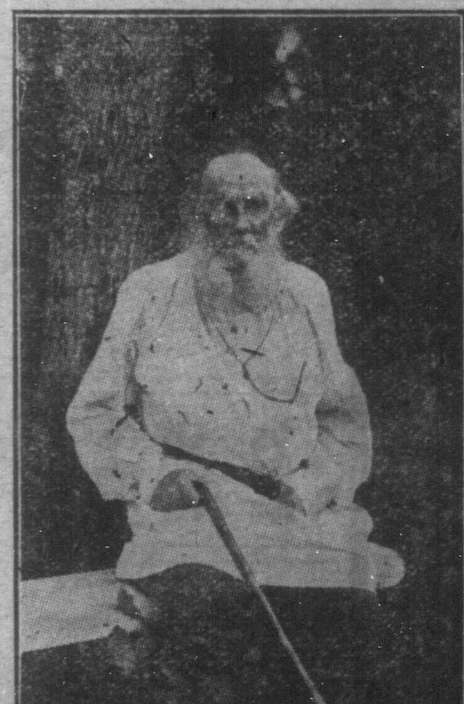

ל. נ. טאלסטוי

וועט געשפילט ווערען צו עהרען אבענד פון מר. בערנארד

שעהנגאלד

29טען נאוועמבער

צו פעררענטען א הויז פון 6 רומס מיט אלע אימפרואוומענטס, באטה, עלעקטריק א. ד. ג. 18 דא-לאר א מאנאט. 146 לארן סטריט, קאר. אוסטין סט. זיך ווענדען צו מר. סקאליטער, 248 לאגאן עוועניו פהאן גערי 3286

פאטראניזט אונזערע אדווערטיז.